

BUITEN

8^B JAARGANG N^O. 28

ZATERDAG 11 JULI 1914.

Foto A. S. Weinberg.

HOOFDPERSONEN VAN DE MASKERADE TER GELEGENHEID VAN HET DERDE EEUW-FEEST DER GRONINGSCHER UNIVERSITEIT.

ADRIAAN PAUW, HEER VAN HEEMSTEDER, EERSTE GEVOLMACHTIGDE VAN HOLLAND TER VREDESCONFERENTIE TE MUNSTER (DE HEER N. G. BOUMA) MET ANNA DE RUYTENBURGH MEJ. E. H. HUIZINGA).

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST, DOOR WILLIAM LE QUEUX (28)	BLZ. 330
HET HUIS TE RUURLO, DOOR H. J. KREBBERS, GEÏLL.	BLZ. 332—337
STADSGEZICHT, (GEDICHT), DOOR M. COHEN JR.	BLZ. 334
EEN GEVAARLIJKE ZIEKTE? NAAR HET RUSSISCH VAN ANTON TSCHETCHOW, BEWERKT DOOR BETSY KATER.	„ 335
DENNEKEVER, (SLOT), DOOR J. H. FABRE, (VERT. DOOR G. H. PRINSEN GEERLIGS).	„ 336
SAINTE AGNÈS, (SLOT), DOOR A. W. v. B. S.	„ 338
HET DERDE EEUWFEEST DER GRONINGSCHER UNIVERSI- TEIT. ILLUSTRATIES	BLZ. 329, 338—340
EEN BLOEM VAN ÉÉN NACHT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 340
EEN GEVAARLIJKE FLUITER, DOOR G.	„ 340

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers **Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam**, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten.” Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST

door WILLIAM LE QUEUX.

(28)

(Geautoriseerde vertaling.)

HOOFDSTUK XXIII.

EVEN later zeide ik zoo langs mijn neus weg: „Er is hier zeker een massa ruimte, hè?” Hij liep onmiddellijk in den val. „O, ja, signore, heel veel, en de kamers zijn erg groot. Zou de signore ze graag eens willen zien?” vroeg hij in zijn gebroken Engelsch.

De villa was zelfs nog grooter dan ik gedacht had. In die vertrekken, die donker gemaakt waren ter bescherming tegen den gloed van de zon, waren onmiskenbare teekenen van de excentriciteit van den eigenaar. Alles was ongewoon, bizarre, en één vertrek geleek in „atmosfeer” bijna geheel op de beide oostersche vertrekken in het huis in Grove End Road. Een ander was geheel ingericht in Louis Seize-stijl, terwijl in een derde de bediende mij met evenveel trots alsof hijzelf de eigenaar ervan was, een aantal prachtige antiekiteiten liet zien.

Twee kamers interesseerden mij meer dan alle andere. In de eerste waren de wanden behangen met teekeningen en schilderijen, die op vreeselijk-natuurgetrouwe wijze waren uitgevoerd. Ze stelden verschillende dieren voor, die zich verwrongen tot allerlei onnatuurlijke houdingen, alsof ze vreeselijk pijn leden. Alles bij elkaar waren het er meer dan twintig en nooit had ik zulk een vreeselijke verzameling gezien.

„Signor Gasperini laat hier bijna nooit iemand toe, signore”, zeide de man met een soort tooneel-fluisterstem, „maar den signore zou hij natuurlijk wel toelaten, omdat u zulk een groote vriend van hem zijt”.

„Wat is de bedoeling — wat beteekenen deze schilderstukken?” vroeg ik, voortgaande met ze te bekijken; ja, zelfs niet in staat mijn oogen ervan af te wenden.

„Ah, wel ze zijn geschilderd naar het leven!” antwoordde de man, blijkbaar verwonderd over mijn gebrek aan begrip en mijn domheid.

Een vreeselijke, wreede grijns verspreidde zich over zijn gezicht, en instinctmatig deinsde ik van hem terug. Welk een monster moest hij zijn om zoo te kunnen grijnzen bij de gedachte aan de helsche pijnen welke die arme wezens hadden doorstaan! En dan Gasperini! Hoe meer ik aan hem dacht, hoe meer ik hem veraf-

schuwde. En Rosemary was bij hem! Eén gedachte troostte mij een weinig. Theresa had mij verzekerd, dat Joubert zou verhinderen dat Rosemary iets misdaan werd, niet uit liefde voor Rosemary, doch omdat zij vreesde, dat wij wellicht iets zouden doen als haar iets kwaads geschiedde. Herhaaldelijk had Theresa verzekerd, dat Rosemary, tenminste tot zij Engeland bereikte, niets te duchten had, behalve dan misschien van haar voor de hand liggende angst en vrees.

„De Signore is een zeer knap man”, ging de bediende voort. „Hij heeft uitgevonden, maar de signore zal het zien”.

Toen geleidde hij mij naar een aangrenzende kamer. Ik zag dadelijk, dat het een laboratorium was, Overal in het rond waren kasten, glazen kasten, rij op rij van laden langs de muren, allen met etiketten erop. En overal door de kamer, op tafels, op lange planken, zelfs op den vloer, bevonden zich zonderlinge instrumenten en metalen en houten toestelletjes, vindingrijk-samengestelde dingen met schroeven, klampen en koperdraden. De eene wand van de kamer bestond uit een kolossalen spiegel, die, als men erin keek, den indruk gaf, dat de kamer tweemaal zoo groot was als zij werkelijk was.

Een vreeselijk gevoel van afgrijzen en verontwaardiging maakte zich van mij meester terwijl ik toekeek, en zonder het te willen, huiverde ik. Goede hemel! Dat zulke dingen bestaanbaar waren! De woede, die ik voelde, was zoo groot, dat ik geloof dat ik op op Gasperini zou toegesprongen zijn en hem geworgd zou hebben als hij op dat oogenblik was binnengetreden.

Plotseling bleef mijn blik rusten op een instrumentje, dat met nog andere op een plank lag. Ik trad naderbij, nam het eraf, en bekeek het met veel belangstelling.

„Waar wordt dit voor gebruikt?” vroeg ik den Italiaan, zoo kalm sprekend als ik kon.

„Dat, signore? Ah, dat kan ik u niet zeggen. Hoe zou ik dat weten? De Signore moet dat aan Signore Gasperini vragen”.

Het instrumentje was een soort drievoudige knoepahaak. De stelen van twee der haakjes waren eraf gevijld, terwijl de overblijvende stompjes aan den steel van het middelste haakje waren vastgesoldeerd. Het ding was niet ongelijk aan een breiden, omgekeerden pijl, met een handvat aan de spits, terwijl de punten van de drie „beenen” knoepahaakjes waren die er overdwars ingezet waren.

De haken waren van koper!

HOOFDSTUK XXIV.

VAN ZEE TOT ZEE.

Tegen den tijd dat wij aan het Charing Cross Station te Londen aankwamen, wist ik heel wat meer van Gasperini dan ik tevoren gedaan had, of ooit verwacht had, te weten te zullen komen, Theresa, eerst achterhoudend en achterdochtig, was hoe langer hoe mededeelzamer geworden, en zelfs Jeans was langzamerhand mijn meening ten haren opzichte gaan deelen: ik was niet weinig verrast toen hij op den morgen waarop wij Parijs verlieten, ronduit verklaarde dat hij een verkeerd denkbeeld van haar had gevormd, toen wij nog in Taormina waren.

„En ik draag haar heelemaal geen wrok toe”, voegde hij erbij, opzwellend van eigengerechtigheid bij de gedachte aan zijn eigen grootmoedigheid. „Ze geeft toe, dat ze heeft geprobeerd me te vergeven, meneer; maar het was de schuld van 't arme kind niet, meneer, en ik vergeef 't haar van harte, zoowaar, meneer, dat doe ik! Ze heeft me alles verteld, en hoe ze d'r toe gekomen is; nog meer dan ze an u vertelde, dat zou me niks verwonderen. Ze heeft me verteld dat zij de schuld was van de ziekte van Miss Calvert, meneer, en dat zij dat u verteld heeft, en dat u d'r geloofde toen ze u uitlei hoe ze d'r toe gekomen was. Ze is nou 'n heel ander mensch dan eerst, meneer; 't is vreemd, hoe sommige menschen onder de invloed van anderen staan, meneer. 't Is allemaal de schuld van dien vreemden hond, Gasperini, en van dat wijf, dat ie bij zich heeft, en dat zichzelf z'n vrouw noemt. Hij is de schuld van al die last en onkosten, meneer, dat moet je maar gelooven. Daar ben ik zoo zeker van as dat ik nou tegen u sta te praten. Ik heb nooit veel vertrouwen gehad in vreemdelingen — nooit; en nou kan ik ze heelemaal niet meer zien”.

Het zal u lezer, misschien verbazen, dat ik ertoe komen kon om een vrouw te vergeven, die zoo met voorbedachten rade getracht had de eenige vrouw waar ik op aarde om gaf, te vergifigen; doch hadt gij van de lippen van dit slachtoffer van een laag complot zelf, zooals ik dit hoorde, het geheele relaas vernomen van wat er gebeurd was, dan zoudt gij beseffen, geloof ik, dat ik werkelijk onmenschelijk was geweest indien ik haar niet vergeven had.

Bovendien maakte ik, door dit te doen, Theresa tot mijn bondgenoot, die later een zeer waardevolle bondgenoot bleek te zijn — trouw, en in alle opzichten betrouwbaar. Had ik, zooals eerst mijn plan was, haar overgeleverd aan de Italiaansche politie, op een aanklacht van met voorbedachten rade getracht te hebben om eerst Jeans, en daarna Rosemary te vergifigen, dan zou ik er nooit — voor zoover ik nu kan zien — in geslaagd zijn, al de verschillende mysterien te ontsluiëren die direct of indirect in verband stonden met den grooten musicus.

En ook Louise Joubert. Wat een vreeselijk leven had zij gehad, volgens Theresa. De beide vrouwen hadden elkaar reeds lang gekend — er was iets bijzonder ironisch in de gedachte, dat beiden hun opvoeding genoten hadden in een Fransch klooster,

het klooster van het Heilige Hart! Joubert was dertig toen haar wanhopige liefde voor den violist zich gemanifesteerd had, wat geëindigd was in haar huwelijk met hem.

Zijn vrouw! Goeie hemel! Alleen het idee, dat een man het recht zou hebben een vrouw te behandelen zooals hij haar behandeld had, haar op allerlei vreeselijke manieren geestelijk martelend, en er een duivelsch genoegen in scheppend, de geestessmart die hij veroorzaakte, gade te slaan. Nooit tevoren had ik ooit van zooiets vreeselijks, zoo weerzinwekkends en zoo koelbloedig gehoord. Het opzettelijk veroorzaken van lichamelijke pijn is al schurkachtig, doch het veroorzaken van geestelijke smart door een fijn-besnaarde, buitengewoon gevoelige vrouw willens en wetens te dwingen te kijken naar de vreeselijkste pijnen die men weerlooze dieren met voorbedachten rade laat ondergaan, — kan men een verfoeilijker, weerzinwekkender misdaad bedenken?

Dit, zoo vertelde Theresa mij, was wat Gasperini gedaan had, niet een of twee maal, doch vele malen, ja, zoo dikwijls, dat zijn vrouw eindelijk van hem wegluchtte, enkel om in het einde weer tot hem getrokken te worden door die lugubere magnetische macht, die hij bezat.

Mijn vrienden vertellen mij dat ik een cosmopoliet ben, en lachen me uit, omdat ik heelemaal niet hecht aan klassenverschil, hoewel dit natuurlijk zal blijven bestaan zolang de menschheid bestaat. Het was maar gelukkig, dat ik toen deze zienswijze reeds was toegedaan, want was dit niet het geval geweest, en was ik diensgevolge niet op vriendschappelijke voet geraakt met Theresa, — wier levensgeschiedenis zoo ellendig was, om het zacht uit te drukken, — dan zouden vele nuttige mededeelingen, die ik nu van haar ontving, mij nooit ter oore gekomen zijn. Tot op dezen dag voel ik mij aan haar verplicht, dat zij mij het eerst op het goede spoor bracht, dat eindelijk leidde tot de ontdekking van Gasperini's trouweloosheid, en de ontsluiting van het geheim van Quain's verdwijning, de daadwerkelijke oorzaak van Drew's zelfmoord, en de oplossing van minder gewichtige mysteriën.

Tot deze laatste behoorde ook het feit hoe Gasperini in het bezit was gekomen van Rosemary's portret, dat ik ter gelegenheid van mijn eerste bezoek aan hem, op zijn schrijftafel had gevonden in die zonderlinge kamer met de spiegel-zolder, de groote kommen met goud-karper en de vreemde lichten en kleurenweerskaatsingen.

Want, wat zonderling genoeg was, Theresa wist alles omtrent mijn bezoeken bij Gasperini en wat er telkens bij deze bezoeken was voorgevallen. Joubert was bij Gasperini in dien tijd, en zijn verliefdheid op Rosemary had tot een van de vele verwoede twisten geleid, die hij zoo vaak met zijn vrouw had. De eerste maal, dat hij Rosemary zag, was op een concert, waarop hij speelde. Zij zat in de stallet, toen zijn blik toevallig op haar was blijven rusten. Van dat oogenblik af aan had hij besloten haar tot zich te trekken, en telkens wanneer zij tegenwoordig was als hij speelde, had hij haar gezocht.

Doch nu, zoo verklaarde Theresa, was Joubert niet langer ja-loersch. Integendeel, zij was Rosemary goed gezind. Het was mogelijk, zeide het meisje, dat dit te danken was aan het hypnotisme van Gasperini, juist zooals Joubert's bevel aan Theresa om het langzaam werkend gif toe te dienen, directelijk moest toegeschreven worden aan Gasperini's invloed en niet kwam uit Joubert's eigen brein.

„Gasperini heeft zijn vrouw — ja, want Louise Joubert is zijn wettige vrouw”, zeide zij, „zoo dikwijls gedwongen allerlei dingen te doen, dat haar wil geheel door den zijnen beheerscht wordt”.

„Maar Bondi dan”, riep ik uit, „hoe kwam het dat hij zulk een macht over Gasperini bezat? Een man van dien leeftijd — naar wat je zegt, zou ik gedacht hebben, dat een man als Gasperini zulk een ouden man gemakkelijk kon overwonnen hebben, als het op een wils-duel aankwam”.

„O, maar u weet alles niet!” antwoordde het meisje dadelijk. „Bondi was de eerste die het buitengewone magnetisme in Gasperini's persoonlijkheid ontdekte, en die Gasperini leerde hoe hij zijn wilskracht ten volle moest aanwenden. Men zegt, dat Bondi in zijn jeugd nog verbazingwekkender was, wat zijn hypnotische gaven betreft, dan Gasperini. Bondi was dus bestand tegen Gasperini, bestand tegen diens wil en Gasperini wist dit. Doch hij wist meer dan dit. Hij wist dat Bondi de eenige was, die bekend was met de misdaden, die hij, Gasperini bedreven had, en dat hij in staat was ze te bewijzen. Bondi had alles voor Gasperini gedaan. Hij had hem gemaakt tot wat hij nu is. En toch keerde Gasperini zich tegen zijn weldoener, toen deze arm werd. Van dat oogenblik af was Bondi enkel op wraak bedacht. Was hij blijven leven, dan zou hij zich zeker gewroken hebben ook, want zijn verlangen zich te wreken was hem tot een obsessie geworden”.

„Maar waarom”, vroeg ik, „onthield Bondi er zich dan van, zich te wreken?”

„Waarom? Omdat Gasperini hem geld verschaftte — Bondi dreigde herhaaldelijk hem te verraden als hij hem niet net zooveel geld verschaftte als hij vroeg. En bedenk eens wat zulk een verraad voor Gasperini beteekend zou hebben. Het had hem aan de galg gebracht hoogstwaarschijnlijk.”

„De galg?” riep ik uit. „Goeie hemel! Is Gasperini dus een moordenaar?”

Het meisje zweeg plotseling, alsof zij er zich van bewust werd, dat zij meer had gezegd dan zij eerst van plan was geweest.

„Zeg me, zeg me dadelijk”, drong ik opgewonden aan, daar mij plotseling iets inviel, „die geheimzinnige sterfgevallen — een in

Taormina — een in Livorno — een in Milaan — de danseres van het Eden-theater, die dood in haar kamer gevonden werd — en dan die andere vreemde sterfgevallen in verschillende deelen van Italië, zes of zeven in het geheel — Bondi's herhaaldelijk uitgedrukte overtuiging, dat deze sterfgevallen waren toe te schrijven aan moord — dat geheimzinnige merk dat op borst of keel gebrand was, als door het een of ander scherp zuur! Zeg me — zeg me alles wat je weet!”

Het meisje staarde mij aan, met angst in haar groote, wijdgeopende oogen. Haar borst rees en daalde. Zij beefde over het geheele lichaam.

„Ach! Wat heb ik gezegd!” hijgde zij. „Vergeet het! Vergeet alles wat ik gezegd heb, meneer Fane — O, als hij het ontdekt dat ik gepraat heb, zou hij me vermoorden — ik wist niet — ik had er geen idee van dat u wist — wie heeft u dit verteld? Wie kan u dit alles verteld hebben wat u zooeven zei?”

Had ik zelf niet deze plotselinge verandering in haar houding aanschouwd, ik zou niet hebben kunnen gelooven, dat dit meisje zoo geheel anders kon worden.

Een minuut lang bijna zeide ik niets. Theresa zat mij daar almaar aan te staren, verschrikt en sprakeloos. Het was nu duidelijk, dat, al had zij mij veel over Gasperini verteld, zij nog veel meer omtrent hem wist dan zij mij verkoos te vertellen. En toch, indien ik niet toevallig dat bezoek aan Ficarra te Taormina had gebracht, zou ik Gasperini nooit voor een moordenaar hebben aangezien, want de ontdekking van de knoepahaakjes zou mij niets gezegd hebben.

„Wees niet bang”, zeide ik geruststellend. „Van alles wat je me verteld hebt, en van wat je misschien nog zult vertellen, zal nooit iets oververteld worden. Je kunt me absoluut vertrouwen. Inderdaad kan ik je verzekeren, dat ik zoo dankbaar ben voor de inlichtingen die je me gegeven hebt, dat wel het laatste waaraan ik zou denken, zou zijn het oververtellen van wat je me hebt meegedeeld”.

„Dank u, o, dank u!” antwoordde zij, klaarblijkelijk zeer verlicht. „Ik heb u al meer verteld dan ik van plan was. Ik begriip niet hoe u dat hebt ontdekt van dat merk, dat merk van de knoepahaakjes. Joubert is behalve mij, de eenige die dit weet, nu Bondi dood is”.

Dit was dus het begin van de oplossing van tenminste één probleem — namelijk dat van de drie knoepahaakjes. Er bleef me dus nog over te ontdekken waarom Quain die knoepahaakjes bij Harrad gekocht had voor hij verdween, en waarom Drew mij de knoepahaakjes had nagelaten, vóór hij de hand aan zijn eigen leven sloeg, en er bovendien zulke preciese aanwijzingen bij naliet, dat ik ze goed moest bewaren. De woorden die hij aan den vooravond van zijn dood had geschreven, kwamen mij nu weder voor den geest.

Plotseling schrok ik op. Was het mogelijk, dat de drie knoepahaakjes, die Quain gekocht had, en de drie, die Drew mij had nagelaten, dezelfde waren? Ja, het leek me zeer waarschijnlijk. De haken, die Quain gekocht had, waren van koper — een metaal waarvan knoepahaakjes zelden gemaakt worden. Die welke van Drew waren geweest, waren ook van koper.

Maar waarom koper?

Hierover begon ik te peinzen. Koper, zoo herinnerde ik mij, bezit verschillende eigenschappen, die andere metalen niet bezitten. Het sloeg eerder aan dan de meeste andere metalen, zilver uitgezonderd. Op een zekere manier behandeld — door het bijvoorbeeld in vochtig zout te leggen — kon het krachtige giften ontwikkelen, waaronder kopergroen. Gasperini was een uitstekend giftenkenner, en in zijn studententijd had hij giften bestudeerd samen met Bondi. En ook Calvert was een autoriteit op het gebied van giften. Ik zou het hem vragen.

Toen ik hem dit probleem had voorgelegd, hield Calvert een lang, droog vertoog tegen mij, wat me deed denken — hoewel ik hem dit niet zeide — aan de bittere manier waarop hij zich had uitgelaten over professor Loughton dien avond in Horton Street. Eindelijk slaagde ik er echter in, uit hem te krijgen, dat koper, in een zeker zuur gedoopt, waarvan hij mij den naam ook zeide, indien het snel in contact gebracht werd met naakt vleesch, een merk zou achterlaten, even onuitwischaar alsof het vleesch met een gloeiend ijzer gebrandmerkt was.

Deze inlichting was in zooverre bevredigend, dat zij overeenstemde met een theorie die ik mij intusschen gevormd had. Deze theorie was in de eerste plaats, dat Gasperini, direct of indirect, verantwoordelijk was voor die geheimzinnige sterfgevallen in Italië; in de tweede plaats, dat deze sterfgevallen veroorzaakt waren door het een of ander gif, dat later zelfs door de deskundigen niet meer geïdentificeerd kon worden. Ten derde, dat om de een of andere reden al zijn slachtoffers gebrandmerkt waren met het merk van de drie knoepahaakjes. Ik voelde er mij nu van overtuigd, dat de eigenaardige, driefoudige knoepahaak die ik in die martelkamer in villa Beatrice gezien had, het instrument was dat voor dit doeleinde gebruikt was, of een van meerdere dergelijke instrumenten.

(Wordt vervolgd).

„HOFWIJCK” BEHOUDEN.

Den 3^{en} Juli 1.1. is de acte verleden, waarbij de Vereeniging „Hofwijck” Huijghens' buitenplaats heeft gekocht. Er ontbreekt aan de koopsom nog f 4000.—, maar de Vereeniging meent te mogen verwachten, dat die nog wel zullen gestort worden.

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS TE RUURLO, UIT HET ZUID-OOSTEN GEZIEN.

HET HUIS TE RUURLO.

ALS we van Vorden den straatweg voorbij de Wierse volgen, waar deze tusschen een dennenbosch doorloopt en het punt, waar de weg den spoorbaan kruist, eenige minuten achter den rug hebben, zien we in de verte aan 't einde van een statige laan het schoone kasteel recht vóór ons zich majestueus verheffen.

We vervolgen onze wandeling. Aan weerszijden is de streek nu buitengewoon boschrijk. Links verheft zich het bosch van De Meene, een niet groot, maar prachtig stukje natuurwoud.

De reuzenstammen daar, grillig van vorm, zijn er met hun takken van een boom dikte, wild dooreen gegroeid, elkander steunend en schragend als de storm hen doet trillen.

Hoe vreedzaam spelen een groot gedeelte van 't jaar in deze bosschen en in heel deze landelijke omgeving hazen, konijnen en

eekhoorns, alsof er nergens ter wereld jagers of wildstroopers bestonden. En in de dichte struiken en in de hoge kruinen der boomen kweelen de leuke, lieve, lustige vogels jaar in jaar uit.

In dit statige bosch bij den huize Ruurlo krijgen we eenig denkbeeld van de „hyrcijnsche wilde wouden" der oude Germanen, gelijk ons die door Hofdijk in „Ons Voorge-lacht" zoo treffend geschilderd zijn.

Daar de laan zelf hier een eindweegs geveld en door jong pootsel vervangen is, slaan we bij een brugje in den straatweg links af en komen nu in 't zoogenaamde Ravenbosch. 't Is vrij regelmatig aangelegd en bestaat voor 't meerendeel uit dennen. De planten der bosch- of blauwbessen bedekken hier op verschillende plaatsen dicht den bodem. Het wandelpad rechts volgend, komen we in de kleine Meene, die zich bij de groote Meene aansluit, doch minder woest is.

Slechts zelden wordt hier de ernstige stilte verstoord door de bijl van een houthakker.

De boomen en struiken groeien, zooals de omstandigheden 't gedoogen. Als ze gestorven zijn, blijven ze staan of liggen ter plaatse waar ze ontstonden.

Een dikke laag van vermolmd hout en meer of minder vergaan loof bedekt overal, behalve op de breede, goed onderhouden wandelpaden, den grond.

De bodem tusschen de stammen is op verschillende plaatsen dicht bezet met de immer groene boschjes van hulst, die tegen Kersttijd zoo bekoorlijk pronken met roode bessen. Ook grassen en varens tieren op sommige plekken welig. Langs de wegen en op de knoestige boomwortels groeit veelkleurig mos.

Klimop en kamperfoelie verheft zich langs stammen en takken en hangt in weelderige festoenen langs de slanke zuilen van dezen woudtempel neer. Bundels van zes, zeven of acht stammen rijzen uit één wortel op. Eik en beuk groeien als uit één tronc. Hoog in de lucht mengt zich het lichte, teedere groen van het beukenblad met het donker eikenloof en het zwartgroen van de sparren. Lager, tusschen 't glinsterend hulstbosch, de grauwe schors van den eik met het fijne grijs van den beukebast en de roode schubben der mastboomen. Over den bruinen grond, met het glanzend mos en de wuivende

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS TE RUURLO, VOORZIJD.

Foto C. Steenberghe.

HET HUIS TE RUURLO. DE GROOTE ZAAL.

varenpluimen, spelen de schaduwen van 't loofdak en de schitterende stralen van het licht, dat de zon door de openingen van 't reusachtig gewelf naar beneden giet". (Craandijk).

Hoe stil is het hier!

Hoe vreemd, hoe onheilspellend klinkt hier 't schrill geroep van den eenzamen uil!

't Wordt ons nu duidelijk, hoe 't aloude volksgeloof, dat er in de buurt, waar zoo'n vogel zit te krassen, spoedig iemand zal sterven, nog tot in onze dagen heeft kunnen stand houden.

't Was op een mooien morgen in October, toen ik hier in gepeinzen omdwaalde en ook voor dit huis stond te denken aan oude tijden.

En ik kreeg den indruk, door Craandijk aldus geschilderd:

„De bosschen in den omtrek hadden zich met hun ernstig rood en bruin getooid. Geen windje woei, geen blad bewoog zich, aan den wolkeloozen hemel straalde de najaarszon met haar eigenaardig tintelend licht. Gloeiend als goud stonden de kastanjes met hun nog ongeschonden bladerdos aan den kant der breede gracht en spiegelden zich in hun volle pracht in 't heldere water.

Aan de overzijde van 't ruime voorplein lag het deftige Huis en daar omheen en daar achter verhieven zich de hooge, donkere toppen van 't krachtig houtgewas in het park. En daarnevens, onder de trotsche stammen der eiken, de witte muren en de roode daken van den watermolen met zijn kloeke omlijsting door den stillen waterspiegel weerkaatst".

Het Huis te Ruurlo, zooals 't zich nu aan ons vertoont, is niet heel oud.

Wel draagt de op zichzelf staande toren 't jaartal 1576, maar de voorgevel met den steenen brug en den zwaren vierkanten toren dagteekenen blijkbaar uit het einde der 17de eeuw, toen 't vervallen gebouw vernieuwd en hersteld is geworden.

Voor we 't Huis binnengaan, willen we in korte trekken het een en ander mededeelen over de vroegere bewoners.

De Van Heeckerens, die sinds eeuwen bijna onafgebroken hier woonden en werkten, behoorden tot een der machtigste en merkwaardigste geslachten van Gelderland en hun invloed was vaak zelfs ver buiten de grenzen van dit gewest merkbaar.

De spreekwijze: „De geldzak en de bedelzak hangen zelden langer dan nonderd jaar aan dezelfde deur", is over 't geheel bij deze familie niet bewaarheid. En aangezien de ondervinding van alle tijden leerde, dat het sterke beenen zijn, die de weelde kunnen dragen, valt uit deze omstandigheid wel af te leiden,

dat verschillende leden van dit geslacht zich door uitnemende karakter-eigenschappen hebben gekenmerkt.

In deze meening worden we versterkt door de opschriften op de fraaie, wit marmeren graftombe van Everhard van Heeckeren, heer van Nettelhorst, landdrost van de graafschap Zutphen en zijn echtgenoot Maria van Torck in de Groote of Sint Walburgskerk te Zutphen (1680). Op de lijst er boven staat een vaas met aan weerszijden een doodshoofd. „De deugd leeft na den dood", lezen wij er op in deftig latijn; 16 wapenkwartieren tooien den rand en aan weerszijden daarvan leest men de vermaning: „Wandelaar, sta stil!"

Verder behelst dit opschrift de mededeeling, dat de Van Heeckerens op een lange rij van beroemde voorzaten kunnen bogen, o.a. op vier landdrosten van de Graafschap, overheden van 't Gemeenebest, gezanten bij Koningen, aanvoerders van 't leger, van wie er velen sneuvelden in den strijd voor 't Vaderland.

Aan den noordoostkant van Lochem was de wijd vertakte familie Van Heeckeren goed vertegenwoordigd. Er was een tijd, waarin men sprak van de *zeven Berkelneven*, met wie waarschijnlijk bedoeld werden de heeren van Overlaar, de Heest, Nettelhorst, Diepenbroek, de Cloese, Keppel en Langen.

In 't Geldersch Leenregister vinden we 't eerst melding gemaakt van Roderlo in 1326.

Reeds in 1312 was een zekere Steven van Roderlo borg voor de stad Zutphen, doch het huis te Roderlo bekwam hij eerst in 1355.

In 1420 werd door Jonan van Hekeren en zijn zoon Hendrik hun erfdeel van Roderlo verkocht aan Jacob van Hekeren. Ruurlo was een aanzienlijke bezitting of Heerschap met eigen rechtsdwang, een zoogenaamd (Zutphensch) Sadelleen.

Gemelde Jacob van Hekeren, die een veel bewogen leven leidde, was eerst gehuwd met Bertha van Ampsen. Zijn tweede vrouw heette Elisabeth van Keppel.

Zijn zoon, Evert van Hekeren, werd door zijn huwelijk ook heer van Nettelhorst. Diens kleinzoon Evert behoorde (1529) tot de Geldersche edelen, die hertog Karel met ruiters dienden. Hij was gehuwd met Agnes, een dochter van Berend van Hackfort.

In 1580 werd Joost van Diepenbroek met de heerlijkheid Roderlo beleend. Vijf zijner zonen sneuvelden in den strijd voor vrijheid en Vaderland.

In 1686 kwam Ruurlo aan de Schimmelpenninks, maar 41 jaar later keerde 't terug in 't bezit der Van Heeckerens.

Foto C. Steenberg.

HET HUIS TE RUURLO. PLAFOND IN DE GROOTE ZAAL.

EEN GEVAARLIJKE ZIEKTE?

LISAWETA Kudrinskaja, een jong vrouwtje, dat veel aanbidders heeft, is plotseling ziek geworden en wel zóó ernstig, dat haar man niet naar zijn werk kon gaan en aan haar moeder naar Twer getelegrafeerd heeft. Hoe de ziekte zich daags tevoren openbaarde, zal mevrouw Lisaweta u zelf vertellen.

„Ik logeerde bij mijn tante in Ljesnoje en bleef er één week. Ik ging met tante's heele familie naar mijn nicht Warja. Nu moet u weten, dat Warja's man een tiran is, (als ik zoo'n man had, zou ik hem doodschieten); toch hebben wij den tijd daar nog heel genoeglijk doorgebracht. Ik heb n.l. meegespeeld bij eene liefdadigheidsvoorstelling. Het stuk heette: „Een schandaal in een deftige familie”. Meneer Chrustalew speelde prachtig! In de pauze dronk ik ijskoude kwast met een beetje cognac er in.... kwast met cognac smaakt precies als champagne.... Ik heb er geen last van gehad. Den dag na de uitvoering heb ik met meneer Adolf Iwanütsch Chrustalew een uurtje gereden. 't Was nogal vochtig weer en de wind was scherp. Toen heb ik waarschijnlijk kou gehad. Drie dagen later ging ik naar huis, om te zien, hoe het met mijn lieve Wassili ging en ook om mijn zijden japon te halen, die met die bloemetjes. Toen ik 's morgens aankwam, trof ik Wassili natuurlijk niet thuis. Ik ging naar de keuken, om de keukenmeid te vragen, den theeketel binnen te brengen; op de keukentafel zag ik mooie, kleine knolletjes en wortels liggen, allerliefst, net speelgoed. Ik at een wortel en ook een knolletje. Ik had toch maar heel weinig er van gegeten en stel u voor: plotseling kreeg ik buikpijn.... en kramp, kramp, kramp.... ik dacht, dat ik dood ging! Ik liet Wassili roepen, die vlug van zijn kantoor kwam loopen. Hij was natuurlijk wanhopig en bleek van schrik.

De dokter werd gehaald.... Begrijp me goed, ik lag op sterven; even op sterven lag ik! 's Middags waren de krampen begonnen; even na tweeën kwam de dokter en om 6 uur viel Lisaweta in een diepen slaap, waaruit ze eerst om twee uur 's nachts ontwaakte.

Het slaat twee uur.... Het kleine nachtlampje verlicht flauw het vertrek. Lisaweta ligt in bed. Het wit kanten mutsje steekt scherp tegen den donkeren achtergrond af van het roode hoofdkussen. Op haar bleek gezicht en de ronde, gevulde schouders valt de schaduw van de lampekop. Aan het voeteneinde zit Wassili Stepanütsch. De arme man is zoo blij, dat zijn vrouw eindelijk weer thuis is en toch vreeselijk ongerust over haar ziekte.

„En hoe voel je je nu, lieve Lisaweta?” vroeg hij fluisterend, toen hij zag, dat ze wakker geworden was.

„Wel wat beter....” kreunt Lisaweta. „Ik heb geen kramp meer; maar ik kan niet slapen.... Ik kán niet in slaap komen!”

„Moet de omslag niet vernieuwd worden, lieveling?”

Lisaweta richt zich langzaam met een pijnlijke uitdrukking in haar gezicht op en nijgt coquet het hoofd zijwaarts. Nauwkeurig, alsof hij eene godsdienstige handeling verrichtte, vernieuwde Wassili Stepanütsch den omslag; hij raakte nauwelijks het warme lichaam met zijne vingers aan. Lisaweta glimlachte, toen ze het prikkelende, koude water voelde en ging weer liggen.

„Jij kunt nu ook niet slapen, arme man!” kreunde ze.

„Ik ben niet gestemd om te slapen!”

„'t Zijn bij mij zenuwen, Wassili. Ik ben erg nerveus. Dokter heeft me iets voor mijn maag voorgeschreven, maar ik ben overtuigd, dat hij niet weet, wat mij mankeert. 't Zijn m'n zenuwen en niet mijn maag, ik verzeker je, dat het m'n zenuwen zijn. Ik ben zoo bang, dat het verkeerd met mij zal afloopen”.

„Neen, Lisaweta, dat gebeurt niet! Morgen ben je weer beter!”

„Ik geloof het niet! Mij kan het weinig schelen.... mij laat alles koud; ik zie niet tegen den dood op; maar met jou heb ik zoo'n medelijden! Zoo plotseling weduwnaar te worden en alleen achter te blijven!”

Wassili geniet niet vaak van zijn vrouw's gezelschap en is het al lang gewend, alleen te zijn, maar Lisaweta's woorden veront-rusten hem.

„Wat praat je toch, liefje! Waarom zulke treurige gedachten?”

„In het begin zul je een beetje huilen en treurig zijn; maar je raakt er al gauw aan gewend. Je gaat zelfs weer trouwen”.

Wassili grijpt in wanhoop naar zijn hoofd.

„Wees maar bedaard, ik zal zwijgen”, stelt Lisaweta hem gerust. „Maar je moet op alles voorbereid zijn”.

Als ik nu tòch eens doodging! denkt ze en sluit de oogen.

En Lisaweta stelt zich haar eigen dood voor: hoe allen zich zouden verdringen om haar sterfbed, haar moeder, haar man, haar nicht Warja met haar man, de overige familieleden en de bewonderaars van haar „talent” en hoe zij dan het laatste vaarwel zou fluisteren. Allen huilen. Als ze dan gestorven is, trekt men haar een rose kleed aan, omdat het zoo goed staat bij haar interessant bleek gezicht en haar zwarte haren. Dan wordt ze in een kostbare doodkist met vergulde pooten gelegd, vol met bloemen. Het ruikt naar wierook, de kaarsen branden. Haar man is niet van de kist weg te krijgen en de oogen van haar bewonderaars zijn op haar gevestigd. „Net alsof ze nog leeft! Wat

is ze mooi in de kist!" fluisteren de menschen. De heele stad spreekt over haar zoo vroeg geeindigd leven. Nu wordt ze naar de kerk gedragen door: Iwan Petrowitsch, Adolf Iwanütsch, Warja's man, Nikolai Semenütsch en den student met de donkere oogen, die haar kwast met cognac heeft leeren drinken. Alleen jammer, dat er geen muziek bij is. Na de mis wordt afscheid genomen. In de kerk weerklinkt luid gesnik. Het deksel wordt aangedragen en Lisaweta gaat voor altijd weg van deze wereld. Zij hoort, hoe de kist wordt dichtgespijkerd.

Lisaweta schrikt en opent haar oogen.

"Wassili, ben je daar?" vraagt ze. "Ik heb zulke nare gedachten. O, God, wat ongelukkig toch, dat ik niet kan slapen. Wassili, heb medelijden met me en vertel me iets!"

"Wat zal ik je vertellen?"

"Iets moois, iets vroolijks. Vertel me iets aardigs, iets uit een tooneelstuk, een blijspel..."

Wassili Stepanütsch wil wel alles doen, om zijne vrouw op te vroolijken. Hij trekt een leuk gezicht, gaat naar Lisaweta toe, imiteert een acteur in een bepaalde rol.

"Neemt u me niet kwalijk, mevrouw, maar hebt u geen horloges, die gerepareerd moeten worden!" vraagt hij in de rol.

"Ja zeker wel!" antwoordt Lisaweta lachend en geeft hem haar gouden horloge van het nachttafeltje. "Dat kun je repareren".

Wassili neemt het horloge, bekijkt het uurwerk lang en zegt: "Dat kan onmogelijk gerepareerd worden.... Er zijn twee tandjes van het raderwerk afgebroken".

Daarmede was de voorstelling afgelopen. Lisaweta kucht en klappt in de handen.

"Uitstekend!" roept ze uit. "Bewonderenswaardig! Wat vreeselijk dom van je, Wassili, dat je niet bij een dilettantengeselschap meespeelt! Je hebt veel talent! Je speelt veel beter dan Süsunow. In het stuk „Vandaag ben ik jarig" speelde er n.l. een dilettant mee, die Süsunow heet. Een komiek van den eersten rang! Stel je voor: een neus als een roode kool, groene oogen en de loop van een kraanvogel. Wat hebben we allemaal gelachen! Wacht, ik zal je eens nadoen, hoe hij loopt!"

Lisaweta springt uit bed, waardoor haar mutsje afvalt en begint op bloote voeten heen en weer te loopen.

"Uw dienaar!" zegt ze, terwijl ze probeert een mannenstem na te doen.

"Welke goede tijding brengt ge? Wat is er voor nieuws op de wereld? Ha, ha, ha!" lacht ze.

"Ha, ha, ha!" lacht ook Wassili.

Lachend loopen ze de slaapkamer rond en vergeten daardoor de ziekte. Het einde van het spelletje is, dat Wassili zijn vrouw in zijn armen neemt, en haar hartelijk kust. Plotseling herinnert Lisaweta zich, dat ze ernstig ziek is....

"Wat een dwaasheid!" Ze zet een ernstig gezicht en kruipt onder de dekens.

"Je vergeet heelemaal dat ik ziek ben! Heel verstandig, dat moet ik zeggen!"

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS TE RUURLO. ACHTERZIJDE.

"Vergeef het me...." antwoordt Wassili verlegen. "Als het erger wordt, is het jou schuld!" Lisaweta doet haar oogen dicht en zwijgt. De afmatting en de lijdende trek komen weer te voorschijn. Men hoort weer een zacht gekreun. Wassili vernieuwt de omslagen en blij, dat zijn vrouw thuis is en niet bij haar tante, waar ze zooveel uitgaat, zit gelaten aan het voeteneind van haar bed.

De morgen breekt aan, zonder dat hij heeft geslapen. Om tien uur komt de dokter.

"En hoe voelen wij ons?" vraagt hij, terwijl hij haar pols voelt. "Hebt u geslapen?"

"Slecht!" antwoordt Wassili voor haar.

"Héél slecht!"

De dokter gaat naar 't raam en kijkt aandachtig naar een voorbijgaanden schoorsteenveger.

"Dokter, mag ik vandaag koffie drinken?"

"Ja, dat mag u".

"En mag ik vandaag opstaan?"

"Ja, om mij wel; maar.... maar blijft u toch liever nog een dag liggen".

"Ze is heel slecht gehumeurd", fluistert Wassili hem in 't oor. "Ze heeft zulke trieste gedachten.... Ik ben zoo ongerust over haar!"

De dokter gaat aan tafel zitten, wrijft met zijn hand over het voorhoofd en schrijft haar bromnatrium voor. Dan neemt hij afscheid met de belofte, 's avonds nog eens terug te zullen komen. Wassili gaat niet naar kantoor, maar zit onafgebroken aan het ziekbed. 's Middags komen haar aanbidders. Ze zijn ongerust en geschrokken en brengen haar veel bloemen en fransche boeken mee. Lisaweta ligt met een sneeuw wit mutsje en een dunne blouse aan in bed, haar blik is raadselachtig, alsof ze niet aan hare genezing gelooft. Hare aanbidders bemerken haar man, maar vergeven hem graag zijn aanwezigheid; het noodlot heeft hen en hem aan deze sponde vereenigd!

Om zes uur 's avonds valt Lisaweta in slaap en om twee uur ontwaakt ze weer. Evenals den nacht tevoren, zit Wassili bij haar, doodmoe vernieuwt hij de omslagen en vertelt weer vroolijke verhalen. Na den tweeden dag staat Lisaweta weer voor den spiegel en zet haar hoed op.

"Waar ga je heen, mijn schatje?" vraagt Wassili en kijkt haar smeekend aan.

"Wat?" vraagt Lisaweta verwonderd, "weet je dan niet, dat er vandaag repetitie bij Maria Ljowowna is?"

Nadat Wassili haar heeft weggebracht, neemt hij uit verveling zijn aktentasch en gaat naar kantoor. Hij heeft hoofdpijn door de slapeloze nachten en wel zoo hevig, dat hij zijne oogen bijna niet open kan houden.

"Wat is er met u gebeurd?" vraagt zijn chef. "Wat scheelt u?"

Wassili maakt een vermoeide, wanhopige beweging met de hand en gaat zitten.

"Vraagt u me maar niets, meneer!" antwoordde hij zuchtend, "Wat heb ik een ellende in deze twee dagen gehad! Lisaweta was ziek!"

"O, God!" roept de chef verschrikt uit. "Lisaweta Pawlowna? Wat scheelde haar dan?"

Wassili Stepanütsch spreidt radeloos zijn armen uit en kijkt naar het plafond, alsof hij zeggen wilde: "Heer, mijn lot is in uwe hand!"

"Ik voel dat met je meê, m'n vriend!" zegt de chef zuchtend en verdraait treurig zijne oogen. "Ik heb mijn vrouw verloren.... ik kan me voorstellen, hoe u zich voelt. Dat verlies is ontzettend.... ontzettend. Vreeselijk! Ik hoop, dat Lisaweta Pawlowna nu weer wat beter is. Welke dokter behandelt haar?"

"Sterke".

"Sterke? Waarom niet Magnus of Semandritski? Maar wat ziet u er slecht uit. U bent zelf ook ziek. 't Is vreeselijk!"

"Ja, meneer, ik heb niet geslapen.... Ik heb zoo'n verdriet gehad en zooveel geleden!"

"En die man is toch nog hier gekomen! Dat is me niet recht duidelijk. U hoeft u toch geen geweld aan te doen en uwe gezondheid te schaden? Blijft u thuis tot u weer gezond bent. Gaat u dadelijk, ik gebied het u. IJverig is goed voor een jong ambtenaar, maar ik zeg met de Romeinen: mens sana in corpore sano, een gezonde geest huist in een gezond lichaam".

Wassili gehoorzaamt, legt zijn akten weer in de tasch, neemt afscheid van zijn chef en gaat naar huis om te slapen.

Vrij bewerkt naar een novelle van Anton Tschechow,
door BETSY KATER.

DENNEKEVER.

(Slot).

EN mijner lezers, die behagen had geschept in mijn nasporingen, zond me uit Genève een speeldoos in de verwachting, dat me die bij mijn geluidproeven van dienst zou kunnen zijn. En ze is het ook inderdaad geweest. Hoor, hoe de zaak zich heeft toegedragen. Het verhaal ervan zal tevens den gever voor zijn liefdevol geschenk bedanken.

De speeldoos beschikt over een tamelijk gevarieerd répertoire, dat met zulke kristalheldere tonen wordt vertolkt, dat het, volgens mij, de opmerkzaamheid van een insecten-publiek verwerven

Foto C. Steenbergh.

WATERMOLEN BIJ HET HUIS TE RUURLO.

moet. Een stuk, dat het best voor mijn doel geschikt scheen, was een wijsje uit de bekende operette: „De klokken van Corneville”. Zal 't me gelukken hiermede de aandacht van een dennenkever, een boktor of een krekelt te trekken?

Met den rimpeligen houtkever (*Cerambyx scopolis*) begin ik mijn proefnemingen. Ik wachte het oogenblik af, dat hij zijn geliefde van verre het hof maakt. Met zijn naar voren gerichte onbeweeglijk gehouden sprieten schijnt hij iets te vragen. Daar beginnen de klokken van Corneville liefelijk te luiden, maar niets beweegt zich aan den in stil gepeins verzonken kever, geen spoor van eenige buiging van de sprieten, d.i. voor het gehoororgaan. Op een anderen dag en op een ander uur herhaal ik mijn poging maar niet de minste trilling der sprieten verradert, dat mijn muziek op het insect eenigen indruk maakt.

Met den dennenkever en den krekelt is het precies hetzelfde: mijn drie proefdiertjes gedragen zich tegenover mijne opwekkingsmiddelen geheel gelijk; geen hunner schijnt onder de bekoring mijner muziek gekomen te zijn.

Bij een vroegere gelegenheid had het gebulder van 't geschut, dat onder mijn platanen afgevuurd werd, geen oogenblik het concert der in die boomen musicerende cicaden verstoord. Op een anderen keer zag ik een kruisspin rustig aan haar kunstig nest werken, zonder zich door 't gedruisch van een volksfeest noch door het knetteren van een vlak in haar nabijheid afgestoken vuurwerk te laten storen. Thans gaat het heldere gelui der klokken van Corneville, voor zoover we er over oordeelen kunnen, onopgemerkt aan het insect voorbij. Mogen we daar uit besluiten, dat het dier doof is? Deze conclusie zou wel wat gewaagd zijn, we mogen op grond dezer ervaringen slechts aannemen, dat het gehoor van het insect anders is dan het onze, evenals immers ook de optiek zijner facet-oogen zich niet met het menschelijke oog vergelijken laat.

In de eerste helft van Juli zonderen zich in mijn volières de dennenkever-mannetjes van de wijfjes af, graven zich ook menigmaal in 't zand en sterven achtereenvolgens van ouderdom. De moedertjes daarentegen hebben het nu druk met het leggen of beter gezegd met het „zaaien” harer eitjes. Met het einde van haar achterlijf dat in een soort van stompe ploegschaar uitloopt, woelen ze de aarde om, begeven zich dan in de voor en dringen spoedig tot aan de schouders in den grond. Hierop leggen ze de eitjes, ongeveer twintig in getal, een voor een in een klein rond kuiltje. Verder wordt er niet naar omgekeken; 't is inderdaad evenals bij 't uitstrooien der plantenzaden.

De 4 à 5 m.M. lange eitjes van den kever zijn matwit, massief en hebben een kalkachtige schaal, ongeveer als die van een kippenei. Hier bedriegt echter de schijn, want wat er na 't uitkomen overblijft is een doorschijnende dunne, teere

huid. Tegen half Augustus, dus een maand na 't leggen, komen de larven uit.

Wat zal ik dien larfjes nu als eerste voedsel voorzetten? Ik neem datgene, wat ik ze zag gebruiken op de plaatsen, waar de groot geworden larven zich ophouden. Ik maak een mengsel van verschiend zand en halfvergane bladerenafval, en daarin gedijen de jonge dieren uitstekend. Ik kan duidelijk zien hoe ze hier en daar korte gangen graven, kleine verrotte stukjes van de blaadjes afscheuren en die met duidelijke teekenen van welbehagen oppeuzelen, zoodat ik, als 't noodig was, die kweek de benodigde drie of vier jaren lang voort te zetten, ik zeker een collectie larven zou verkrijgen, die rijp zijn om tot het stadium van pop over te gaan.

Maar 't is zonde zijn tijd met zulk een kweekerij te verbeuzelen; buiten kan ik behoorlijk ontwikkelde larven in overvloed vinden. Ze zijn heerlijk vet, met haakvormig gekromd lichaam, van voren roomgeel, van achteren echter bruingrauw, tengevolge der zich in 't achterlijf ophopende kleimassa, die later bestemd is voor 't kuiltje, waar ze zich zullen verpoppen, te welven en te cementeeren.

Al die haakvormige gezwollen larven, zoo b.v. ook die van den hoorn- en van den rozenkever, zijn spaarzaam met hun klei, ze bewaren die in hun gebruind lichaam, om daarvan te gelegener tijd een cel te bouwen.

Mijn dikke larven tref ik aan op een zandige plek met schraal gras begroeid ver van harsrijke boomen, gezweven van de cypresen, die door het volwassen insect niet bezocht worden. Na zijn omzwervingen op de dennen is de kever derhalve zoo ver weggevlogen om zijn eitjes te leggen.

In deze streken voedt hij zich bescheidenlijk slechts met dennenaalden, zijn larve, echter behoeft tot haar instandhouding rottende bladeren, die op den grond liggen. Dit is de reden waarom de kever zijn huwelijksparadijs verlaat.

De larve van den gewonen meikever, de engerling, is tengevolge van zijn onverzadelijke vraatzucht, de geesel onzer cultures.

Die van den dennenkever schijnt me minder schadelijk toe, daar ze zich voedt met verrotte worteltjes of tot ontbinding gedoemd plantenafval. De volwassen kever vergast zich aan verse naalden, doch is daarin bescheiden. Was ik bezitter van een pijnboomenwoud, dan zou mij de aangerichte schade weinig deren. Die enkele afgeknaagde naalden hebben niet veel te beduiden.

Men moet daarom dien prachtkever stil zijn gang laten gaan, want inderdaad is hij een sieraad van onze schemeravonden, een juweel van den St. Janstijd.

J. H. FABRE,
(vert. door P. G.)

Foto C. Steenbergh.

LAAN VOOR HET HUIS TE RUURLO.

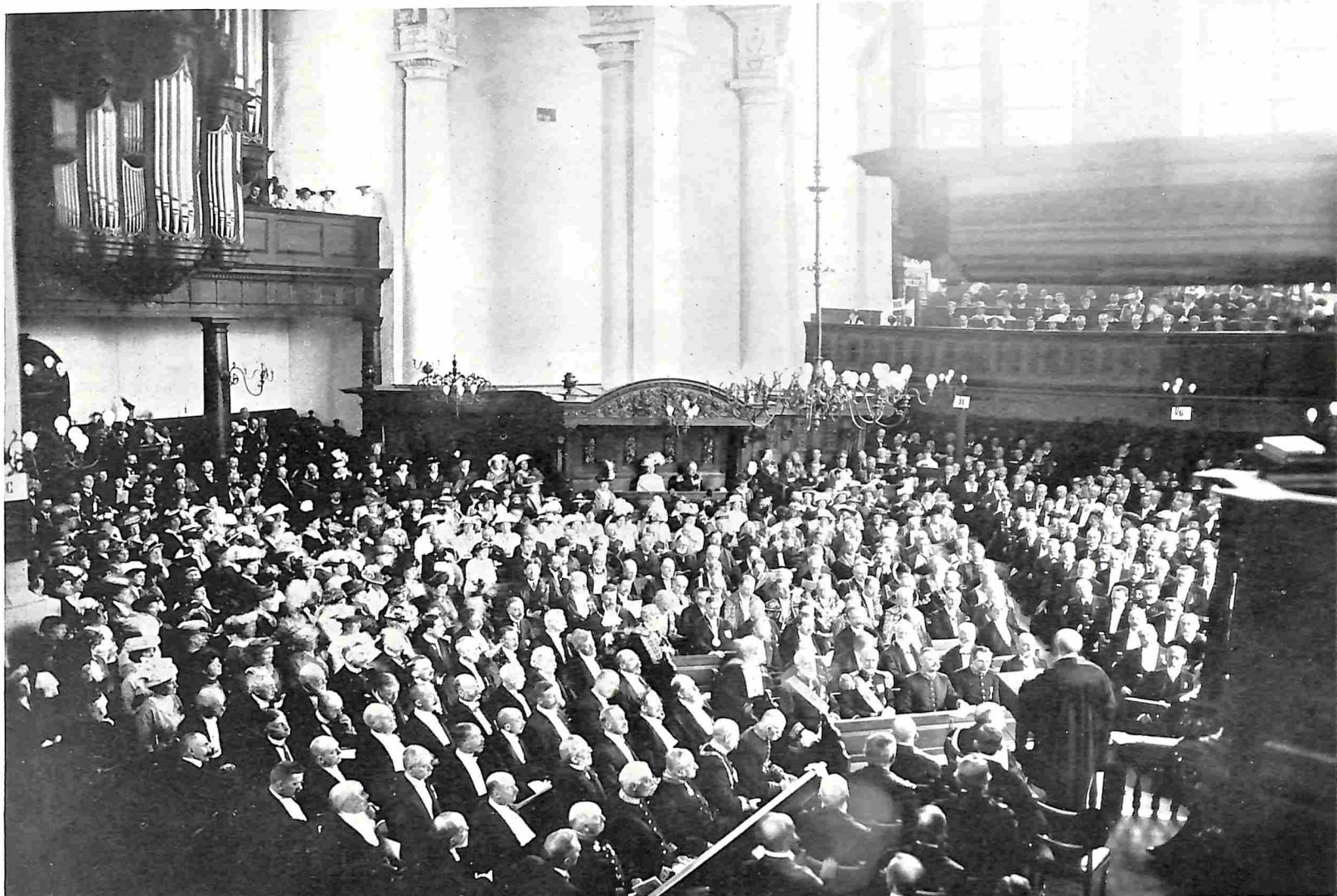

Foto Ver. Foto-bureau.

HET DERDE EEUWFEEST VAN DE GRONINGSCHE UNIVERSITEIT.

DE PLECHTIGE PROMOTIE IN DE NIEUWE KERK TOT EERE-DOCTOR VAN H. M. DE KONINGIN EN VAN VERSCHILLENDE BINNENLANDSCHE EN BUITENLANDSCHE GELEERDEN.

Prof. Hamburger, de rector-magnificus, is aan 't woord. Belangstellenden zullen vele bekende gezichten ontwaren van hoogwaardigheidsbekleeders en geleerden. Op den achtergrond in de bank in 't midden de Koningin en Prins Hendrik.

SAINTE AGNÈS.

(Slot).

NIETS dan af en toe een lampenschijn uit eenzaam huis. Ik dacht aan de vrouwen en hun bergschoenen. Of hun voeten na een heelen dag loopen geen pijn zouden doen? Het voortdurend dalen was minstens even vermoeiend als het klimmen.

Eindelijk! daar lag als in een lichtende vallei, het stadje door de diepste duisternis omringd; de zee was niet te onderscheiden van de lucht. Een bocht van den weg en alles was weer donker vóór mij, uitgewischt, verzonken als illusie! Toen overmande mij het gevoel van groote vermoeidheid en treurige gedachten slopen er mee binnen, herinneringen aan lang uitgeleden leed.

Opeens rook ik den zoeten sterken geur van heliotropen en herkende het punt waar de bloemen zich in een lange, bloeiende heg over een tuinmuur bogen. Nu wist ik hoe dichtbij ik was en dat deed de energie herleven. Daar waren weer de lichtjes en dansten met mij mee bij elken pas. Daar zag ik de eerste straat en de trappen die er heen voerden. Ik viel er bijna af, mijn hotel binnen en mijn bed in.

En toen ik mijn oogen sloot... daar zag ik ze — Agnès! die mij gelokt had en toen alleen gelaten!

En de heilige Agnès in 't wit en de heilige Bernard met het mooie, stille gezicht, dat toch een innerlijken lach verborg, namen mij elk aan een hand en dansten met mij door de bergen in bliksemvuur en ik voelde mij zoo licht, zóó licht, hoewel ik toch de met spijkers beslagen schoenen der vrouwen aan mijn voeten had. Toen ik er 't minst op verdacht was heb ik haar bereikt.

Ik was een paar dagen vermoeid geweest, hetgeen ik natuurlijk niet Agnès, maar wél den kluizenaar Bernard weet en nu nog was ik niet van plan een groote wandeling te ondernemen, maar mij hier of daar op een mooi plekje te nestelen met mijn pastelkrijt en mijn lunch.

Langs den boulevard gaande keek ze mij aan, zoo frisch in de morgenzon alsof ze zoo even van haar hoogte was gedaald om een bad te nemen in de zee.

Zij moet het geweest zijn die mij over den leelijken steenigen oever der Borigo trok en mij plaatste tegenover een van de weinige wegwijzers waarop duidelijk stond: val des chataigniers, val des primevères, Sainte Agnès.

Sleutelbloemen, die zag ik graag en zouden de kastanjeboomen nu soms in blad zijn of nog vruchten strooien? Wel neen, ze deden niet zooals de citroenboomen die bloesem, vrucht en oud en nieuw blad tegelijk aan hun takken houden. Ik slenterde den weg op. O, die heerlijke uitzichten! Aan den overkant lag het klooster Annunziata met het sombere, hoog ommuurde terras, waarboven de donkere puntige boomen uitstaken en mij aan een begraafplaats

Foto Aug. F. C. Heitmeier.

HET DERDE EEUWFEEST VAN DE GRONINGSCHE UNIVERSITEIT.
BUITENLANDSCHE PROFESSOREN IN AMBTSGEWAAD VOOR DEN INGANG DER NIEUWE KERK.

deden denken, die er ook werkelijk was. Het klooster werd niet meer gebruikt.

Vreemdelingen bezochten het veel en beschreven vernielzuchtig de muren en de whiskeyflesschen van de Engelsen rolden met mandarijnschillen en de étiquetten van de hier zoo geliefde „Haagsche hopjes” tusschen de struiken langs de hellingen. Geen rijweg voerde er naar toe, wel een funiculairtje naar het vlak bij gelegen hotel. In twintig minuten bereikte men het van Menton. Ik wou dat het mijn eigendom was, rustig en toch niet afgelegen. Ik zou op den terrasmuur willen zitten en naar mijn wijnberg kijken er om heen en ik zou nooit genoeg hebben van het gezicht op het vriendelijke stadje waarvan ik de muziek in den jardin public nog flauw kon hooren en de kleine menschen er door elkaar zag wriemelen met „la grande bleue” tot achtergrond. Hoe heerlijk moest Sint Agnes' blik toch alle weelden tegelijk omvatten! Waar was ze gebleven? Ik zag haar niet en ik was nog wel op háár weg. Het maakte mij onrustig ik moest vooruit en haar weer vinden. Eindelijk, ik geloof dat ik een heelen berg overgegaan ben, daar was ze weer! en zij scheen me onbereikbaar dan ooit. Maar speelde ze verstoppertje met mij? Zóó zag ik ze, zóó was ze weg. Toch naderde ik, want wat ik nog nooit had kunnen doen — ik kon de vensters van het witte huis onderscheiden en het schenen mij trotsche, half geloken oogen, die koud en onverschillig staarden in de diepte. Me dunkt dat ik beter zou doen met Sainte Lucie te bezoeken, die ik niet ver van hier wist en die als minder onge- naakbaar bekend stond.

„Bonjou' Madam”, un sou Madam”, neuriede het vlak naast mij.

Dezen keer was het niet zooals gewoonlijk een bedelend kind, dat mij naliep, maar een oude vrouw met fel zwarte oogen in het regelmatige maar sterk gebruiende en gerimpelde gezicht.

Ik vroeg haar den weg naar Sainte-Lucie om haar aanspraken op den sou te verhoogen en ze legde mij uit dat ik nog altijd stijgen moest en dan aan een driesprong zou komen van waar één weg naar Sainte-Lucie, één naar de vallei van Borigo terug en één naar Sainte Agnès voerde. Ik dankte haar met zilver en een stortvloed van zegeningen daalde op mijn hoofd en klonk mij nog op grooten afstand na. Of ik niet heb opgelet, of de vrouw maar wat vertelde of — dat Sainte Agnès mij betwistte aan Sainte Lucie — ik weet het niet, maar ik heb geen driesprong gevonden en zoo regelrecht als 't maar kon ben ik, niets vermoedend, naar Sainte Agnès toegelopen. Welk een trappen klimmen! en telkens liet ik meer boomen achter, tot dat ik eindelijk over de zonnige, kale steenen wandelde. Van een aangenaam plekje om te zitten teekenen was geen sprake, mijn lunch moest ik gebruiken in de schaduw van een overhangend rotsblok, terwijl mijn voeten slingerden over den afgrond. Toen heb ik terrasvormig bebouwd land gevonden en daar boven een moeilijk te bereiken erbarmelijk gehucht en dát was Sainte Agnès!

Havelooze vrouwen kwamen op mij af in de eenige straat en vertelden huilerig: „Madame, je suis si malade, ayez pitié de moi”. „Madame, j'ai perdu mon fils, que le bon Dieu vous garde le vôtre” (Ik heb er geen). „Madame mon mari m'a quitté, je suis si malheureuse.”

Maar goede menschen ik was toch Sint Agnès niet, dat ik in zooveel nooden helpen kon! Ik betaalde den vreemdelingentol mij zoo eigenaardig afgevraagd en zocht naar den kant van waar ik het uitzicht op Menton zou hebben. Ik kwam voorbij een klein restaurant dat er in deze omgeving waarlijk uitlokkend zindelijk en vriendelijk uitzag. Vóór mij

Foto Ver. Foto-Bur.

HET DERDE EEUWFEEST DER GRONINGSCHER UNIVERSITEIT.
DE KOETS VAN DEN SPAANSCHEN GEZANT IN DEN OPTOCHT.

Foto Aug. F. C. Heitmeier

HET DERDE EEUWFEEST DER GRONINGSCHER UNIVERSITEIT.
DE FEESTVERSIERING MET FONTEIN OP DE VISCHMARKT.

Foto Aug. F. C. Heitmeier.

HET DERDE EEUWFEEST DER GRONINGSCHER UNIVERSITEIT.
GROEP UIT DEN OPTOCHT OP DE OOSTERBRUG.

scheen de weg in den afgrond te eindigen, ik zag slechts lucht en fijn daar tegen afstekend een opengewerkt rood ijzeren kruis. Aan den voet daarvan leunde een witte gedaante, een meisje dat een lam, neen, een witten hond, in haar armen hield.

Agnès! Niet de fiere, alles beheerschende, die ik steeds voor oogen had, maar de zachte, onschuldige zooals zij meestal afgebeeld wordt.

Was het toeval? was het berekening?

Toen ik voorbijging, keken verwonderde kinderoogen naar mij op, maar geen vragende handen werden uitgestoken, die bleven het hondje omklemmen en mij links afwendend zag ik om den hoek der rots, dat het pad smaler wordend zich verloor in witte trappen en die op gaande, stond ik op het terras van het witte huis — mijn Sainte Agnès!

Wijd blikte zij rond over de omliggende bergen, over de steile diepte recht beneden haar, tot aan de lichtende streep der zee in de lichte lucht. Blank leunde ze tegen den donkeren berg en de punten van haar kroon had ik kunnen tellen.

Er ontplooidde zich een vlag en ik las „Righi”.

Het was een bescheiden hotelrestaurant dat door zijn torentje en versierde kroonlijst in de verte aan een kasteeltje deed denken. Er waren kleine logerkamertjes en de ommelette met thee, die ik, in de op het terras uitkomende kamer gebruikte smaakte mij heerlijk.

Hier had ik wel een paar dagen willen blijven met teeken- en toiletgereedschap, want het denkbeeld om mijn grooten, zwaren reiskoffer door een of meer Carolines naar boven te laten brengen leek mij dwaas. En hoe hoog zouden de klachten der ongelukkige vrouwen wel niet stijgen bij langer verblijf als één oogenblik me al zooveel wanhoop had geopenbaard.

Toen ik terugkeerde waren ze gelukkig bezig hun confidenties aan andere vreemdelingen te doen en ik daalde een gemakkelijker, beschaduwder en meer gebruikelijken weg af tot in bosschen van Gorbio waar ik, door rozengeur geleid, bijna recht op het roode dak van het Sanatorium terecht kwam, dat, omringd door een schat van bloemen, aan één kant tegen hoog opgaand hout leunend, over een lang smal dal heenblikte tot in zee. Een mooie rijweg voert onder goudlokkige mimosaboomen in gemakkelijke slingeren naar beneden en 't werd hoog tijd, dat ik den gelijken grond bereikte, want 't was donker en weldra kwam de maan het goud der mimosas verzilveren. Rood vonkelden de talrijke vensters van het Sanatorium achter mij. Wat een weelde van kunst en natuur! wat een bedwelmend zoete geuren! Wat een weldadige rust en stilte!

Daar krijschten violen, daar piepten fluiten, daar begon, zooals in zoovele hotels, tafelmuziek voor de vensters der eetzaal.

Weg was de bekoring! Ik zag niet meer om en liep harder door, totdat ik op den boulevard van Menton aan zee was en de frissche en toch zoele nachtlucht inademde.

Schnabel sc.
Foto C. Vreedenburgh Jr.

EEN KONINGIN DER NACHT.

BLOEM VAN EEN SLECHTS EENMAAL PER JAAR BLOEIENDE
NACHT-CACTUS IN DE ROTTERDAMSCH E DIERGAARDE.

Toen blonk, hoog boven mij, in blauwachtig maanlicht het witte kleed van Sainte Agnès tegen donker-violetten bergtop en ijle sluiers scheen ze neer te slingeren langs de steile helling in de zwarte diepte.

O, altijd schoone!

A. W. v. B. S.

Een bloem van één nacht.

IN de Rotterdamsche Diergaarde toonde de „Koningin der Nacht”, de *Cereus nicticalis* en de *Cereus grandiflores*, dezer dagen de pracht van hare bloemen. Een pracht van enkele uren slechts. In den laten middag nog hingen de groote knoppen gesloten langs de stekelige stengels van den cactus, maar in den avond, toen het licht zachter en schemeriger werd, ontplooiden zij zich. De groen-gele buitenbladen spreidden zich tot een krans en tegen den tijd dat zoovele bloemen zich sluiten voor den nacht sprongen de blanke bladen van de cactus-bloemen achtereenvolgens vaneen, openbloeiende, bijna zichtbaar openbloeiende tot een prachtige witte bloem.

Den volgenden morgen in de vroege al was de Koningin der Nacht verwelkt en verschrompeld en was er van de fraaie bloemen niets over dan een paarsige vezelbos.

Op de hierbij geplaatste afbeelding is boven de bloeiende

bloem de verwelkte duidelijk te onderscheiden.

EEN GEVAARLIJKE FLUITER.

OP het groote rangeerterrein van Basel, ver buiten de stations emplacementen, waar men de goederentreinen ineenzet en dus onophoudelijk de fluitjes der rangeerders weerklinken doet, werden in dit voorjaar meermalen de werkzaamheden in den war gestuurd, doordat er valsche signalen werden gegeven. Eerst dacht men, dat straatjongens zich aan dit gevaarlijke en strafbare feit schuldig maakten; de politie deed haar best de schuldigen te betrappen, doch men vond niets en de feiten herhaalden zich telken dage.

Tot een spoorwegman met een paar goede oogen eindelijk den dader ontdekte, op het topje van een boom gezeten in de gedaante van een lijster, zwart van veeren met een snavel geel als goud.

De vogel floot merkwaardig juist alle fluitsignalen na: voorwaarts, achterwaarts, halt, zelfs ontbraken de variaties daarop niet, zooals sommige rangeerders daar ter plaatse zich eigen gemaakt hadden. Ongetwijfeld heeft deze merel in de nabijheid der stationsterreinen overwinterd en hebben de daar dag en nacht klinkende fluittonen zulk een indruk op den vogel gemaakt, dat hij ze van buiten leerde, om ze als lievelingslied aan te nemen of ze in de potpourri van fluitliedjes, waarin heel de lijsterfamilie zoo sterk is, ten beste te geven.

G.

Foto A. S. Weinberg.

DE GRONINGSCH E MASKERADE.

JOHAN LODEWIJK, GRAAF VAN
NASSAU, CATZENELLENBOGEN,
GEVOLMACHTIGDE VAN DEN
KEIZER (T. D. ZIJLKER).

Foto A. S. Weinberg.

DE GRONINGSCH E MASKERADE.

DON ANTONIO DE BRUN, GE-
VOLMACHTIGDE VAN SPANJE
(A. J. SIJBINGA).

KASTEELN,
BUITENPLAATSEN, TUINEN EN PARKEN
VAN
NEDERLAND

* * *

MET ± 600 AFBEELDINGEN

AMSTERDAM
SCHELTEMA EN HOLKEMA'S BOEKHANDEL.
(K. GROESBEEK EN PAUL NIJHOFF)

PROSPECTUS.

In November 1912 verscheen de 1^e serie van dit echt Nederlandsche Plaatwerk.

In 1914 konden wij in ons prospectus van de tweede serie reeds vermelden, dat de eerste uitverkocht was (en dat wel in eene oplage van duizenden exemplaren). Reeds jarenlang is ook die tweede (in evengroote oplage) uitverkocht en worden beide antiquarisch tegen $\pm$ vier tot zes malen den inteekeprijis verhandeld.

Een beter bewijs voor de belangstelling onzer landgenooten in het schoone dat ons in vele opzichten zoo gezegend land aanbiedt, zal moeilijk te vinden zijn. Wij kondigen dan ook vol vertrouwen de uitgave der derde serie aan.

Het heeft helaas zeven jaar moeten duren, alvorens wij tot den aanmaak konden overgaan, daar de tijdsomstandigheden een even goede verzorging en het stellen van een redelijken prijs verhinderden. Intusschen verzamelden wij zooveel materiaal, dat, terwijl de eerste serie 465 afbeeldingen bevat, de tweede 552, in deze derde er $\pm$ 600 opgenomen zullen worden. Reeds meer dan 1600 afbeeldingen aldus te zamen gesprokkeld van op het land aanwezige mooie en merkwaardige oude woongebouwen en daarbij aangelegde tuinen en parken. Denkt men aan hetgeen vele dorpen nog bezitten aan fraaie gevels en kerken enz., aan onze mooie landschappen, en last not least, aan hetgeen onze steden bevatten, dan mag men ons land wel een onuitputtelijke bron van schoonheid noemen.

DE UITGEVERS.

LIJST DER IN DEZE SERIE GEREPRODUCEERDE KASTEELN EN BUITENPLAATSEN.

HET OUDE PRINCESSEHOF (Friesland).
HET VOORMALIGE SJAERDEMASLOT EN HET MARTENAHUIS (Friesland).
HET OVERBLIJFSEL VAN UNIA STATE (Friesland) EN DE VOORMALIGE BORG EWSUM (Groningen).
DE BORG „DE EKENSTEIN” (Groningen).
HET HUIS OLDENGAERDE (Drenthe).
„HET NIJENHUIS” (Overijssel).
HET KASTEEL TWICKEL (Overijssel).
HET KASTEEL WINDESHEIM (Overijssel).
HET KASTEEL HOENLO (Overijssel).
HET KASTEEL DE HAERE (Overijssel).
HET HUIS EERDE (Overijssel).
DE RUÏNE VAN DEN TOUTENBURG EN HET HUIS OLDRUITENBURG (Overijssel).
HET KASTEEL RHIJNESTEIN (Utrecht).
HET KASTEEL „DE HAAR” (Utrecht).
HET LANDGOED GROENEVELD (Utrecht).
HET KASTEEL HEEMSTED (Utrecht).
HET HUIS MOERSBERGEN (Utrecht).
HET VOORMALIGE HUIS „DEN HAM” (Utrecht).
HET HUIS TE DOORN (Utrecht).
DE KASTEELN BEVERWEERD EN DE SANDENBURG (Utrecht).
HET HUIS GUNTERSTEIN (Utrecht).
HET HUIS RIJNHUIZEN (Utrecht).
HET KASTEEL HARDENBROEK (Utrecht).
DE RUÏNE VAN HET KASTEEL DUURSTED (Utrecht).
HET OVERBLIJFSEL VAN HET SLOT VAN MONTFOORT (Utrecht).
VERDWENEN BUITENPLAATSEN IN DE VECHTSTREEK (Utrecht).
HET LANDGOED BEUKENBURG (Utrecht).
HET HUIS TE HARMELEN (Utrecht).
HET HUIS TE LINSCHOTEN (Utrecht).

HET KASTEEL KEPPEL (Gelderland).
HET HUIS BERGH (Gelderland).
DE SCHUYLENBURGH (Gelderland).
HET KASTEEL ENGHUYZEN (Gelderland).
HET HOF TE STAVERTEN (Gelderland).
HET LANDGOED „DE MOLENCATE” EN „DE SPIJKER” (Gelderland).
HET KASTEEL ESSENBURG (Gelderland).
HET KASTEEL AMMERZODEN (Gelderland).
HET HUIS MAARTEN VAN ROSSUM (Gelderland).
HET HUIS VAN MALSSEN (SLOT WELL) (Gelderland).
HET HUIS NEERRIJNEN (Gelderland).
HET KASTEEL WAARDENBURG (Gelderland).
HET HUIS TE OPHEMERT (Gelderland).
HET KASTEEL NEDERHEMERT (Gelderland).
HET KASTEEL HERNEN (Gelderland).
HET KASTEEL NIEUWBURG (Limburg).
HET KASTEEL TE WITTEM (Limburg).
HET KASTEEL VAN LIMBRECHT (Limburg).
HET HUIS WITTEM (Limburg).
HET KASTEEL VAN CARTHILS (Limburg).
HET KASTEEL BETHLEHEM (Limburg).
HET KASTEEL JERUZALEM (Limburg).
HET KASTEEL MEERSSENHOVEN (Limburg).
HET KASTEEL STEIJN (Limburg).
DE RUÏNE VAN MEERUM (Limburg).
HET HUIS OELSBROECK (Limburg).
HET SLOT GRASBROEK (Limburg).
HET KASTEEL TE HOENSBROECK (Limburg).
HET KASTEEL VAN OBBICHT (Limburg).
HET KASTEEL VAESHARTELT (Limburg).
HET KASTEEL BORNE (Limburg).
DE RUÏNE VALKENBURG (Limburg).
HET KASTEEL TE BREDA (Noord-Brabant).
DE BLAAUWE CAMER (Noord-Brabant).
DE BAASTERHOEVE (Noord-Brabant).

HET KASTEEL DE MUISERICK (Noord-Brabant).
RUÏNE VAN HET KASTEEL TE STRIJEN (Zuid-Holland).
HET KASTEEL NEMELAER (Zuid-Holland).
DE BUITENPLAATS HOFWIJCK (Zuid-Holland).
DE RUÏNE RAVESTEIN, HET HUIS TE HEENVLIET EN HET HUIS DE OLIPHANT (Zuid-Holland).
HET HUIS TEN DONCK (Zuid-Holland).
HET LANDHUIS RIJNVREUGD (Zuid-Holland).
HET VOORMALIGE HUIS TER NIEUWBURG (Zuid-Holland).
DE RIDDERHOFSTAD „DE BINCKHORST” (Zuid-Holland).
HET BOERHAVEHUIS EN DE HERVORMDE KERK TE VOORHOUT (Zuid-Holland).
HET HUIS TE RHOON (Zuid-Holland).
HET HUIS DUINRELL (Zuid-Holland).
DE RUÏNE VAN HET SLOT MERWEDE (Zuid-Holland).
VERDWENEN KASTEELN IN EN OM ROTTERDAM (Zuid-Holland).
HUIZE VOGELZANG (Noord-Holland).
DE RUÏNE VAN BREDERODE EN HET HUIS TER KLEEF (Noord-Holland).
HET SLOT TE SCHAGEN (Noord-Holland).
HET HOF EN DE KERKRUÏNE TE BERGEN (Noord-Holland).
HET KASTEEL VAN MEDEMBLIK (Noord-Holland).
HET KASTEEL ASSUMBURG (Noord-Holland).
HET LANDHUIS NIJENBURG (Noord-Holland).
HET HUIS ROOSWIJCK (Noord-Holland).
DE BUITENPLAATS FRANCKENDAAL (Noord-Holland).

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS TE RUURLO. DE GROOTE ZAAL.

varenpluimen, spelen de schaduwen van 't loofdak en de schitterende stralen van het licht, dat de zon door de openingen van 't reusachtig gewelf naar beneden giet". (Craandijk).

Hoe stil is het hier!

Hoe vreemd, hoe onheilspellend klinkt hier 't schrill geroep van den eenzamen uil!

't Wordt ons nu duidelijk, hoe 't aloude volksgeloof, dat er in de buurt, waar zoo'n vogel zit te krassen, spoedig iemand zal sterven, nog tot in onze dagen heeft kunnen stand houden.

't Was op een mooien morgen in October, toen ik hier in gepeinzen omdwaalde en ook voor dit huis stond te denken aan oude tijden.

En ik kreeg den indruk, door Craandijk aldus geschilderd:

„De bosschen in den omtrek hadden zich met hun ernstig rood en bruin getooid. Geen windje woei, geen blad bewoog zich, aan den wolkeloozen hemel straalde de najaarszon met haar eigenaardig tintelend licht. Gloeiend als goud stonden de kastanjes met hun nog ongeschonden bladerdos aan den kant der breede gracht en spiegelde zich in hun volle pracht in 't heldere water.

Aan de overzijde van 't ruime voorplein lag het deftige Huis en daar omheen en daar achter verhieven zich de hooge, donkere toppen van 't krachtig houtgewas in het park. En daarnevens, onder de trotsche stammen der eiken, de witte muren en de roode daken van den watermolen met zijn kloeke omlijsting door den stillen waterspiegel weerkaatst".

Het Huis te Ruurlo, zooals 't zich nu aan ons vertoont, is niet heel oud.

Wel draagt de op zichzelf staande toren 't jaartal 1576, maar de voorgevel met den steenen brug en den zwaren vierkanten toren dagteekenen blijkbaar uit het einde der 17de eeuw, toen 't vervallen gebouw vernieuwd en hersteld is geworden.

Voor we 't Huis binnengaan, willen we in korte trekken het een en ander mededeelen over de vroegere bewoners.

De Van Heeckerens, die sinds eeuwen bijna onafgebroken hier woonden en werkten, behoorden tot een der machtigste en merkwaardigste geslachten van Gelderland en hun invloed was vaak zelfs ver buiten de grenzen van dit gewest merkbaar.

De spreekwijze: „De geldzak en de bedelzak hangen zelden langer dan honderd jaar aan dezelfde deur", is over 't geheel bij deze familie niet bewaarheid. En aangezien de ondervinding van alle tijden leerde, dat het sterke beenen zijn, die de weelde kunnen dragen, valt uit deze omstandigheid wel af te leiden,

dat verschillende leden van dit geslacht zich door uitnemende karakter-eigenschappen hebben gekenmerkt.

In deze meening worden we versterkt door de opschriften op de fraaie, wit marmeren graftombe van Everhard van Heeckeren, heer van Nettelhorst, landdrost van de graafschap Zutphen en zijn echtgenoot Maria van Torck in de Groote of Sint Walburgskerk te Zutphen (1680). Op de lijst er boven staat een vaas met aan weerszijden een doodshoofd. „De deugd leeft na den dood", lezen wij er op in deftig latijn; 16 wapenkwartieren tooien den rand en aan weerszijden daarvan leest men de vermaning: „Wandelaar, sta stil!"

Verder behelst dit opschrift de mededeeling, dat de Van Heeckerens op een lange rij van beroemde voorzaten kunnen bogen, o.a. op vier landdrosten van de Graafschap, overheden van 't Gemeenebest, gezanten bij Koningen, aanvoerders van 't leger, van wie er velen sneuvelden in den strijd voor 't Vaderland.

Aan den noordoostkant van Lochem was de wijd vertakte familie Van Heeckeren goed vertegenwoordigd. Er was een tijd, waarin men sprak van de *zeven Berkelneven*, met wie waarschijnlijk bedoeld werden de heeren van Overlaar, de Heest, Nettelhorst, Diepenbroek, de Cloese, Keppel en Langen.

In 't Geldersch Leenregister* vinden we 't eerst melding gemaakt van Roderlo in 1326.

Reeds in 1312 was een zekere Steven van Roderlo borg voor de stad Zutphen, doch het huis te Roderlo bekam hij eerst in 1355.

In 1420 werd door Johan van Hekeren en zijn zoon Hendrik hun erfdeel van Roderlo verkocht aan Jacob van Hekeren. Ruurlo was een aanzienlijke bezitting of Heerschap met eigen rechtsdwang, een zoogenaamd (Zutphensch) Sadelleen.

Gemelde Jacob van Hekeren, die een veel bewogen leven leidde, was eerst gehuwd met Bertha van Ampsen. Zijn tweede vrouw heette Elisabeth van Keppel.

Zijn zoon, Evert van Hekeren, werd door zijn huwelijk ook heer van Nettelhorst. Diens kleinzoon Evert behoorde (1529) tot de Geldersche edelen, die hertog Karel met ruiters dienden. Hij was gehuwd met Agnes, een dochter van Berend van Hackfort.

In 1580 werd Joost van Diepenbroek met de heerlijkheid Roderlo beleend. Vijf zijner zonen sneuvelden in den strijd voor vrijheid en Vaderland.

In 1686 kwam Ruurlo aan de Schimmelpenninks, maar 41 jaar later keerde 't terug in 't bezit der Van Heeckerens.

W. H. A. C. van Heeckeren, geboren 1774, was president der Ridderschap van Gelderland en Commandeur der Duitsche Orde Balye van Utrecht. Ook was hij o.a. Minister van Staat, Staatsraad in Buitengewonen dienst en gouverneur der provincie Gelderland. Hij huwde een barones van Papst van Bingerden en stierf op 't Huis te Ruurlo 24 Juli 1847.

Hun jongste zoon Mr. Willem, baron van Heeckeren van Kell, geboren 1 Juli 1815, kamerheer in Buitengewonen dienst, lid der Ridderschap, lid van Gedeputeerde Staten van Gelderland, Minister van Buitenlandsche Zaken enz. was gehuwd met Sophia Johanna, Justina, barones Taets van Amerongen, die in 1861 overleed. Zijn tweede vrouw was Albertina Maria gravin van Limburg Stirum. Uit beide huwelijken werden acht kinderen geboren. Mr. baron van Heeckeren van Kell woonde den meesten tijd op 't kasteel Bingerden te Angerlo. Op 't Huis te Ruurlo hield tot haar dood, in 1895, verblijf zijn ongehuwde zuster Sophia Wilhelmina.

* * *

Treden we nu het Huis binnen.

Een beschrijving te geven van die verschillende kamers, zóó dat de grootsche eenvoud en de rustige schoonheid er van duidelijk wordt in 't licht gesteld, is niet wel te geven.

Op wat ons persoonlijk bijzonder trof, willen we pogen de aandacht te vestigen.

Zoo heeft men o.a. in de eetzaal de fraaie marmeren schouw, van boven versierd met kunstig snijwerk, allerlei vruchten voorstellende.

In een der fraai ingelegde kasten, gevuld met zeldzaam oud porselein, bevindt zich o.a. een groote, kristallen beker, een „kermisgeschenk van Prins Willem V aan J. D. C. baron van Heeckeren van Kell, opperstalmeester van Z. H.”

Verder vindt men hier een antieke pendule en ook een typisch ouderwetsche klok, gelijk aan de uurwerken in de andere vertrekken. De zoldering is hier eveneens zeer bezienswaardig.

Onder de schoone beeldtenissen, welke de wanden versieren, vinden we hier o.a. die van Gerhard van Arnhem. Deze was als ambassadeur tegenwoordig bij de vredesonderhandelingen te Munster in 1648 en stierf nog in 't zelfde jaar.

In de Torenkamer, waar men ook al weer mooi ingelegde antieke kasten, met oud porselein gevuld, opmerkt, tooien fraaie schilderijen de wanden en is vooral ook het plafond prachtig.

De Voorkamer bevat onder meer merkwaardige zaken een groot portret in vergulde lijst, voorstellende den avontuurlijken baron Theodoor van Neuhoff, bijgenaamd de koning van Corsica, die acht maanden op dit eiland bevel voerde, doch wiens onderneming ten slotte geheel mislukte. Hij was eenigen tijd de gast der bezitters van 't Onstein en Ruurlo, aan wie hij verwant was. Eén der bovenvertrekken hier heet nog de Corsica-kamer. Daar zou hij in drift een bediende hebben doodgeslagen. Door schuldeischers vervolgd, stierf hij in 1755 te Londen in de gijzeling.

Ook ziet men hier de beeldtenis der om hare groote weldadigheid zeer beëminde „Freule Sophie”.

Een treffende eenvoud heerscht overal in deze in grootschen stijl bemeubelde vertrekken; een eenvoud, zoo geheel in overeenstemming met de schoone omgeving.

Menigeen, die in rijk versierde zalen de kostbaarste oudheden als 't ware zag opgehoopt, haast evenals op de eene of andere tentoonstelling, heeft zich misschien wel eens verwonderd afgevraagd, waarin de schoonheid van dergelijke zeldzame en hoogst kostbare voorwerpen nu eigenlijk gelegen is.

Ware 't hem vergund, in 't Huis te Ruurlo een kijkje te nemen dan zouden hem vrij zeker als in tooverslag „de schillen van de oogen vallen”.

Daar zijn alle vertrekken, voor zoover ik die bezocht, in ouden stijl bemeubeld. De wandbekleding, de schoorsteenstukken, de omlijsting der fraaie spiegels en portretten, de plafonds, in één woord: alles is hier statig-ouderwetsch. En toch voelt men er zich terstond tusschen al die vreemde zaken thuis; alles is schoon en vol afwisseling en toch zoo rustig.

En wat nu die meesterlijk geschilderde portretten aan de wanden betreft, — men vraagt niet te vergeefs, wie of wien ze moeten voorstellen. Zoo er niet aan de voorzijde een opschrift

gevonden wordt, vermeldende den naam en den datum van geboorte en overlijden, dan zal men die vrij zeker op de achterzijde vinden.

Voor al in de groote zaal met het prachtig plafond zien ze u aan, die vertegenwoordigers uit vervlogen eeuwen, mannen en vrouwen, ernstig en waardig, of wel met een glimlach, die aangenam aandoet en het denkbeeld van vergankelijkheid, dat ze onwillekeurig bij ons opwekken, alle somberheid ontnemt, wijl ze ons spreken van 't jonge, frissche leven, dat ook telkens uit het oude is opgebloeid.

Onder tal van merkwaardige zaken vindt men in deze zaal ook een fraai angelegde antieke kast met vijftig laden.

De kanapé's en de stoelen in de verschillende vertrekken zijn evenzoo antiek. 't Fraai bekleedsel er van is door ouderdom verkleurd.

Het uitzicht is overal ongemeen schoon en niet het minst dat uit de werkkamer van wijlen „den ouden Heer”, een hoogst eenvoudig vertrek. Opmerkelijk vond ik daar een oud schilderij, waarop een priester, een krijgsman, een advocaat en een boer stonden afgebeeld met het onderschrift, dat de priester tegen den boer zegt: „Ik bid voor u!” de krijgsman: „Ik vecht voor u!” en de advocaat: „Ik recht voor u!” waarop de boer antwoordt: „Of gij bidt, of gij vecht, of gij recht, ik ben de boer, die de e'ren legt”.

Zuiten gekomen, zocht ik den hulpvaardigen tuinbaas weer op. Hij was druk bezig in een groote broeikas, te midden van een geurige bloemenwereld.

Welhaast stonden we nu voor de Oranjerie. Daar was 't een verrassend mooie wereld van groen. Twee buitengewoon groote varens en even zooveel palmboomen, een hooge areca, zeven buitengewoon hooge oranjeboomen, sommige met vruchten, vier prachtige laurieren; zes camelia's, waarvan één in vollen bloei; één Azalea Siboldi en twee honderdjarige Aloë's vulden de geheele ruimte.

* * *

Het was alles op den Huize Ruurlo zoo bij uitstek rustig en aangenaam.

Vriendelijke menschen geleidden me en zelfs de dienstboden, die ijverig bezig waren, hadden tijd en genegenheid om den bezoeker een vriendelijk gelaat te toonen en een niet minder vriendelijken groet te wijden.

Die stemming bevreedde me niet; ik wist welk een vriendelijken meester zij gehad hadden in den „ouden heer”, kort geleden met waardigen eenvoud naar de laatste rustplaats gebracht. Op de afbeelding, onder op bladz. 332, naar een foto, genomen in 't najaar van 1913, ziet men den 98 jarige nog flink opgericht op de brug staan. Geboren in de blijde dagen na Waterloo, is het hem niet meer gegeven geweest het eeuwfeest van dezen gedenkwaardigen slag te vieren. „De bleke bode kwam, en hij moest alles verlaten en gaan”.

Eenige dagen voor zijn overlijden had hij, die gewoonlijk op zijn kasteel te Bingerden verblijf hield, per rijtuig een bezoek gebracht aan Ruurlo. Hij is teruggekeerd naar 't voorvaderlijk kasteel, om er te sterven.

Doch de nagedachtenis van den ouden baron van Heeckeren zal in eere blijven bij allen, die hem gekend hebben. H. J. KREBBERS.

STADSGEZICHT.

Daar staat de toren aan den wallekant
Een steenen Goliath, een stoere klant.
De oude huizen op de gracht daar, aan z'n zij
Staan naast z'n reuzig lijf, er stumperig bij.

Het breed, beweeglijk water van de gracht
— Met aan den kant, wat schepen met hun vracht —
Weerspiegelt in het midden, zijn figuur,
Recht op en stoer, als eeuwiglijk van duur.

Daarboven, bleekt de witte hemellaag
Die afloopt naar den einder, open vaag,
Van 't wijdestrekt, en schepentalrijk IJ,
Waar soms een groote stoomer langzaam trekt voorbij..

M. COHEN JR.

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS TE RUURLO. SCHOORSTEENMANTEL IN DE EETZAAL.

het klooster van het Heilige Hart! Joubert was dertig toen haar wanhopige liefde voor den violist zich gemanifesteerd had, wat geeindigd was in haar huwelijk met hem.

Zijn vrouw! Goeie hemel! Alleen het idee, dat een man het recht zou hebben een vrouw te behandelen zooals hij haar behandeld had, haar op allerlei vreeselijke manieren geestelijk martelend, en er een duivelsch genoegen in scheppend, de geestessmartten die hij veroorzaakte, gade te slaan. Nooit tevoren had ik ooit van zooiets vreeselijks, zoo weezinwekkends en zoo koelbloedig gehoord. Het opzettelijk veroorzaken van lichamelijke pijn is al schurkachtig, doch het veroorzaken van geestelijke smart door een fijn-besnaarde, buitengewoon gevoelige vrouw willens en wetens te dwingen te kijken naar de vreeselijkste pijnen die men weerlooze dieren met voorbedachten rade laat ondergaan, — kan men een verfoeilijker, weezinwekkender misdaad bedenken?

Dit, zoo vertelde Theresa mij, was wat Gasperini gedaan had, niet een of twee maal, doch vele malen, ja, zoo dikwijls, dat zijn vrouw eindelijk van hem wegluchtte, enkel om in het einde weer tot hem getrokken te worden door die lugubere magnetische macht, die hij bezat.

Mijn vrienden vertellen mij dat ik een cosmopoliet ben, en lachen me uit, omdat ik heelemaal niet hecht aan klassenverschil, hoewel dit natuurlijk zal blijven bestaan zolang de menschheid bestaat. Het was maar gelukkig, dat ik toen deze zienswijze reeds was toegedaan, want was dit niet het geval geweest, en was ik dientengevolge niet op vriendschappelijke voet geraakt met Theresa, — wier levensgeschiedenis zoo ellendig was, om het zacht uit te drukken, — dan zouden vele nuttige mededeelingen, die ik nu van haar ontving, mij nooit ter oore gekomen zijn. Tot op dezen dag voel ik mij aan haar verplicht, dat zij mij het eerst op het goede spoor bracht, dat eindelijk leidde tot de ontdekking van Gasperini's trouweloosheid, en de ontsluiting van het geheim van Quain's verdwijning, de daadwerkelijke oorzaak van Drew's zelfmoord, en de oplossing van minder gewichtige mysteriën.

Tot deze laatste behoorde ook het feit hoe Gasperini in het bezit was gekomen van Rosemary's portret, dat ik ter gelegenheid van mijn eerste bezoek aan hem, op zijn schrijftafel had gevonden in die zonderlinge kamer met de spiegel-zolder, de groote kommen met goud-karper en de vreemde lichten en kleurenweerskaatsingen.

Want, wat zonderling genoeg was, Theresa wist alles omtrent mijn bezoeken bij Gasperini en wat er telkens bij deze bezoeken was voorgevallen. Joubert was bij Gasperini in dien tijd, en zijn verliefdheid op Rosemary had tot een van de vele verwoede twisten geleid, die hij zoo vaak met zijn vrouw had. De eerste maal, dat hij Rosemary zag, was op een concert, waarop hij speelde. Zij zat in de stallet, toen zijn blik toevallig op haar was blijven rusten. Van dat oogenblik af aan had hij besloten haar tot zich te trekken, en telkens wanneer zij tegenwoordig was als hij speelde, had hij haar gezocht.

Doch nu, zoo verklaarde Theresa, was Joubert niet langer ja-loersch. Integendeel, zij was Rosemary goed gezind. Het was mogelijk, zeide het meisje, dat dit te danken was aan het hypnotisme van Gasperini, juist zooals Joubert's bevel aan Theresa om het langzaam werkend gif toe te dienen, directelijk moest toegeschreven worden aan Gasperini's invloed en niet kwam uit Joubert's eigen brein.

„Gasperini heeft zijn vrouw — ja, want Louise Joubert is zijn wettige vrouw”, zeide zij, „zoo dikwijls gedwongen allerlei dingen te doen, dat haar wil geheel door den zijnen beheerscht wordt”.

„Maar Bondi dan”, riep ik uit, „hoe kwam het dat hij zulk een macht over Gasperini bezat? Een man van dien leeftijd — naar wat je zegt, zou ik gedacht hebben, dat een man als Gasperini zulk een ouden man gemakkelijk kon overwonnen hebben, als het op een wils-duel aankwam”.

„O, maar u weet alles niet!” antwoordde het meisje dadelijk. „Bondi was de eerste die het buitengewone magnetisme in Gasperini's persoonlijkheid ontdekte, en die Gasperini leerde hoe hij zijn wilskracht ten volle moest aanwenden. Men zegt, dat Bondi in zijn jeugd nog verbazingwekkender was, wat zijn hypnotische gaven betreft, dan Gasperini. Bondi was dus bestand tegen Gasperini, bestand tegen diens wil en Gasperini wist dit. Doch hij wist meer dan dit. Hij wist dat Bondi de eenige was, die bekend was met de misdaden, die hij, Gasperini bedreven had, en dat hij in staat was ze te bewijzen. Bondi had alles voor Gasperini gedaan. Hij had hem gemaakt tot wat hij nu is. En toch keerde Gasperini zich tegen zijn weldoener, toen deze arm werd. Van dat oogenblik af was Bondi enkel op wraak bedacht. Was hij blijven leven, dan zou hij zich zeker gewroken hebben ook, want zijn verlangen zich te wreken was hem tot een obsessie geworden”.

„Maar waarom”, vroeg ik, „onthield Bondi er zich dan van, zich te wreken?”

„Waarom? Omdat Gasperini hem geld verschafte — Bondi dreigde herhaaldelijk hem te verraden als hij hem niet net zooveel geld verschafte als hij vroeg. En bedenk eens wat zulk een verraad voor Gasperini betekend zou hebben. Het had hem aan de galg gebracht hoogstwaarschijnlijk.”

„De galg?” riep ik uit. „Goeie hemel! Is Gasperini dus een moordenaar?”

Het meisje zweeg plotseling, alsof zij er zich van bewust werd, dat zij meer had gezegd dan zij eerst van plan was geweest.

„Zeg me, zeg me dadelijk”, drong ik opgewonden aan, daar mij plotseling iets inviel, „die geheimzinnige sterfgevallen — een in

Taormina — een in Livorno — een in Milaan — de danseres van het Eden-theater, die dood in haar kamer gevonden werd — en dan die andere vreemde sterfgevallen in verschillende deelen van Italië, zes of zeven in het geheel — Bondi's herhaaldelijk uitgedrukte overtuiging, dat deze sterfgevallen waren toe te schrijven aan moord — dat geheimzinnige merk dat op borst of keel gebrand was, als door het een of ander scherp zuur! Zeg me — zeg me alles wat je weet!”

Het meisje staarde mij aan, met angst in haar groote, wijdgeopende oogen. Haar borst rees en daalde. Zij beefde over het geheele lichaam.

„Ach! Wat heb ik gezegd!” hijgde zij. „Vergeet het! Vergeet alles wat ik gezegd heb, meneer Fane — O, als hij het ontdekt dat ik gepraat heb, zou hij me vermoorden — ik wist niet — ik had er geen idee van dat u wist — wie heeft u dit verteld? Wie kan u dit alles verteld hebben wat u zooeven zei?”

Had ik zelf niet deze plotselinge verandering in haar houding aanschouwd, ik zou niet hebben kunnen gelooven, dat dit meisje zoo geheel anders kon worden.

Een minuut lang bijna zeide ik niets. Theresa zat mij daar almaar aan te staren, verschrikt en sprakeloos. Het was nu duidelijk, dat, al had zij mij veel over Gasperini verteld, zij nog veel meer omtrent hem wist dan zij mij verkoos te vertellen. En toch, indien ik niet toevallig dat bezoek aan Ficarra te Taormina had gebracht, zou ik Gasperini nooit voor een moordenaar hebben aangezien, want de ontdekking van de knoepahaakjes zou mij niets gezegd hebben.

„Wees niet bang”, zeide ik geruststellend. „Van alles wat je me verteld hebt, en van wat je misschien nog zult vertellen, zal nooit iets oververteld worden. Je kunt me absoluut vertrouwen. Inderdaad kan ik je verzekeren, dat ik zoo dankbaar ben voor de inlichtingen die je me gegeven hebt, dat wel het laatste waaraan ik zou denken, zou zijn het oververtellen van wat je me hebt meegedeeld”.

„Dank u, o, dank u!” antwoordde zij, klaarblijkelijk zeer verlicht. „Ik heb u al meer verteld dan ik van plan was. Ik begrijp niet hoe u dat hebt ontdekt van dat merk, dat merk van de knoepahaakjes. Joubert is behalve mij, de eenige die dit weet, nu Bondi dood is”.

Dit was dus het begin van de oplossing van tenminste één probleem — namelijk dat van de drie knoepahaakjes. Er bleef me dus nog over te ontdekken waarom Quain die knoepahaken bij Harrad gekocht had voor hij verdween, en waarom Drew mij de knoepahaakjes had nagelaten, vóór hij de hand aan zijn eigen leven sloeg, en er bovendien zulke preciese aanwijzingen bij naliet, dat ik ze goed moest bewaren. De woorden die hij aan den vooravond van zijn dood had geschreven, kwamen mij nu weder voor den geest.

Plotseling schrok ik op. Was het mogelijk, dat de drie knoepahaakjes, die Quain gekocht had, en de drie, die Drew mij had nagelaten, dezelfde waren? Ja, het leek me zeer waarschijnlijk. De haken, die Quain gekocht had, waren van koper — een metaal waarvan knoepahaakjes zelden gemaakt worden. Die welke van Drew waren geweest, waren ook van koper.

Maar waarom koper?

Hierover begon ik te peinen. Koper, zoo herinnerde ik mij, bezit verschillende eigenschappen, die andere metalen niet bezitten. Het sloeg eerder aan dan de meeste andere metalen, zilver uitgezonderd. Op een zekere manier behandeld — door het bijvoorbeeld in vochtig zout te leggen — kon het krachtige giften ontwikkelen, waaronder kopergroen. Gasperini was een uitstekend giftenkenner, en in zijn studententijd had hij giften bestudeerd samen met Bondi. En ook Calvert was een autoriteit op het gebied van giften. Ik zou het hem vragen.

Toen ik hem dit probleem had voorgelegd, hield Calvert een lang, droog vertoog tegen mij, wat me deed denken — hoewel ik hem dit niet zeide — aan de bittere manier waarop hij zich had uitgelaten over professor Loughton dien avond in Hornton Street. Eindelijk slaagde ik er echter in, uit hem te krijgen, dat koper, in een zeker zuur gedoopt, waarvan hij mij den naam ook zeide, indien het snel in contact gebracht werd met naakt vleesch, een merk zou achterlaten, even onuitwischaar alsof het vleesch met een gloeiend ijzer gebrandmerkt was.

Deze inlichting was in zooverre bevredigend, dat zij overeenstemde met een theorie die ik mij intusschen gevormd had. Deze theorie was in de eerste plaats, dat Gasperini, direct of indirect, verantwoordelijk was voor die geheimzinnige sterfgevallen in Italië; in de tweede plaats, dat deze sterfgevallen veroorzaakt waren door het een of ander gif, dat later zelfs door de deskundigen niet meer geïdentificeerd kon worden. Ten derde, dat om de een of andere reden al zijn slachtoffers gebrandmerkt waren met het merk van de drie knoepahaakjes. Ik voelde er mij nu van overtuigd, dat de eigenaardige, drievoudige knoepahaak die ik in die martelkamer in villa Beatrice gezien had, het instrument was dat voor dit doeleinde gebruikt was, of een van meerdere dergelijke instrumenten.

(Wordt vervolgd).

„HOFWIJCK” BEHOUDEN.

Den 3^{en} Juli 1.1. is de acte verleden, waarbij de Vereeniging „Hofwijck” Huijghens' buitenplaats heeft gekocht. Er ontbreekt aan de koopsom nog f 4000.—, maar de Vereeniging meent te mogen verwachten, dat die nog wel zullen gestort worden.

Foto C. Steenberg.

HET HUIS TE RUURLO, UIT HET ZUID-OOSTEN GEZIEN.

HET HUIS TE RUURLO.

ALS we van Vorden den straatweg voorbij de Wierse volgen, waar deze tusschen een dennenbosch doorloopt en het punt, waar de weg den spoorbaan kruist, eenige minuten achter den rug hebben, zien we in de verte aan 't einde van een statige laan het schoone kasteel recht vóór ons zich majestueus verheffen.

We vervolgen onze wandeling. Aan weerszijden is de streek nu buitengewoon boschrijk. Links verheft zich het bosch van De Meene, een niet groot, maar prachtig stukje natuurwoud.

De reuzenstammen daar, grillig van vorm, zijn er met hun takken van een boom dikte, wild dooreen gegroeid, elkander steunend en schragend als de storm hen doet trillen.

Hoe vreedzaam spelen een groot gedeelte van 't jaar in deze bosschen en in heel deze landelijke omgeving hazen, konijnen en

eekhoorns, alsof er nergens ter wereld jagers of wildstroopers bestonden. En in de dichte struiken en in de hooge kruinen der boomen kweelen de leuke, lieve, lustige vogels jaar in jaar uit.

In dit statige bosch bij den huize Ruurlo krijgen we eenig denkbeeld van de „hyrcijnsche wilde wouden" der oude Germanen, gelijk ons die door Hofdijk in „Ons Voorgelacht" zoo treffend geschilderd zijn.

Daar de laan zelf hier een eindweegs geveld en door jong pootsel vervangen is, slaan we bij een brugje in den straatweg links af en komen nu in 't zoogenaamde Ravenbosch. 't Is vrij regelmatig aangelegd en bestaat voor 't meerendeel uit dennen. De planten der bosch- of blauwbessen bedekken hier op verschillende plaatsen dicht den bodem. Het wandelpad rechts volgend, komen we in de kleine Meene, die zich bij de groote Meene aansluit, doch minder woest is.

Slechts zelden wordt hier de ernstige stilte verstoord door de bijl van een houthakker.

De boomen en struiken groeien, zooals de omstandigheden 't gedoogen. Als ze gestorven zijn, blijven ze staan of liggen ter plaatse waar ze ontstonden.

Een dikke laag van vermolmd hout en meer of minder vergaan loof bedekt overal, behalve op de breede, goed onderhouden wandelpaden, den grond.

De bodem tusschen de stammen is op verschillende plaatsen dicht bezet met de immer groene boschjes van hulst, die tegen Kersttijd zoo bekoorlijk pronken met roode bessen. Ook grassen en varens tieren op sommige plekken welig. Langs de wegen en op de knoestige boomwortels groeit veelkleurig mos.

Klimop en kamperfoelie verheft zich langs stammen en takken en hangt in weelderige festoenen langs de slanke zuilen van dezen woudtempel neer. Bundels van zes, zeven of acht stammen rijzen uit één wortel op. Eik en beuk groeien als uit één tronk. Hoog in de lucht mengt zich het lichte, teedere groen van het beukenblad met het donker eikenloof en het zwartgroen van de sparren. Lager, tusschen 't glinsterend hulstbosch, de grauwe schors van den eik met het fijne grijs van den beukebast en de roode schubben der mastboomen. Over den bruinen grond, met het glanzend mos en de wuivende

Foto C. Steenberg.

HET HUIS TE RUURLO, VOORZIJD.

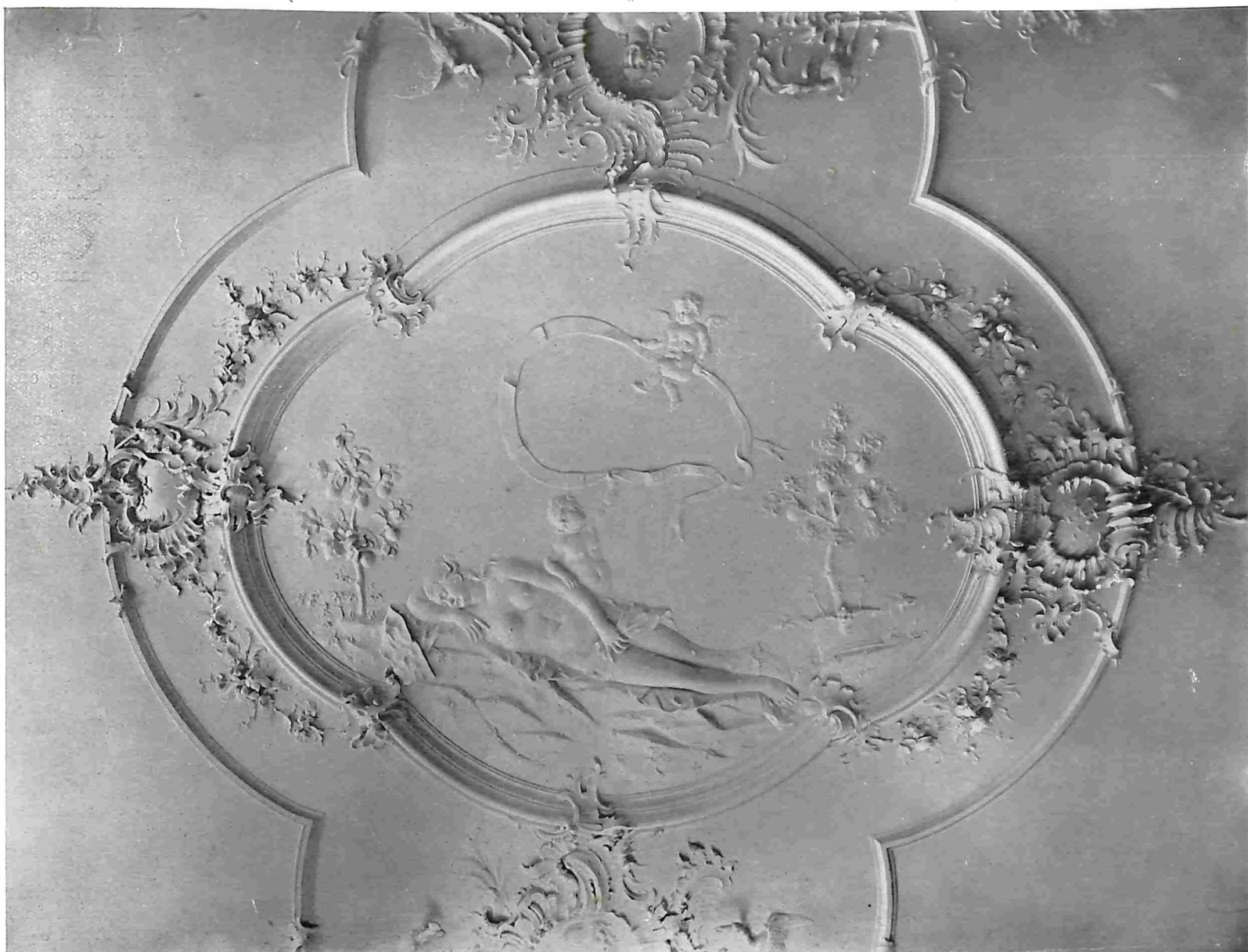

Foto C. Steenberghe.

HET HUIS TE RUURLO. PLAFOND IN DE GROOTE ZAAL.

EEN GEVAARLIJKE ZIEKTE?

LISAWETA Kudrinskaja, een jong vrouwtje, dat veel aanbidders heeft, is plotseling ziek geworden en wel zóó ernstig, dat haar man niet naar zijn werk kon gaan en aan haar moeder naar Twer getelegrafeerd heeft. Hoe de ziekte zich daags tevoren openbaarde, zal mevrouw Lisaweta u zelf vertellen.

„Ik logeerde bij mijn tante in Ljesnoje en bleef er één week. Ik ging met tante's heele familie naar mijn nicht Warja. Nu moet u weten, dat Warja's man een tiran is, (als ik zoo'n man had, zou ik hem doodschieten); toch hebben wij den tijd daar nog heel genoeglijk doorgebracht. Ik heb n.l. meegespeeld bij eene liefdadigheidsvoorstelling. Het stuk heette: „Een schandaal in een deftige familie”. Meneer Chrustalew speelde prachtig! In de pauze dronk ik ijskoude kwast met een beetje cognac er in... kwast met cognac smaakt precies als champagne... Ik heb er geen last van gehad. Den dag na de uitvoering heb ik met meneer Adolf Iwanitsch Chrustalew een uurtje gereden. 't Was nogal vochtig weer en de wind was scherp. Toen heb ik waarschijnlijk kou gevat. Drie dagen later ging ik naar huis, om te zien, hoe het met mijn lieve Wassili ging en ook om mijn zijden japon te halen, die met die bloemetjes. Toen ik 's morgens aankwam, trof ik Wassili natuurlijk niet thuis. Ik ging naar de keuken, om de keukenmeid te vragen, den theeketel binnen te brengen; op de keukentafel zag ik mooie, kleine knolletjes en wortels liggen, allerliefst, net speelgoed. Ik at een wortel en ook een knolletje. Ik had toch maar heel weinig er van gegeten en stel u voor: plotseling kreeg ik buikpijn... en kramp, kramp, kramp... ik dacht, dat ik dood ging! Ik liet Wassili roepen, die vlug van zijn kantoor kwam loopen. Hij was natuurlijk wanhopig en bleek van schrik.

De dokter werd gehaald... Begrijp me goed, ik lag op sterven; op sterven lag ik! 's Middags waren de krampen begonnen; even na tweeën kwam de dokter en om 6 uur viel Lisaweta in een diepen slaap, waaruit ze eerst om twee uur 's nachts ontwaakte.

Het slaat twee uur... Het kleine nachtlampje verlicht flauw het vertrek. Lisaweta ligt in bed. Het wit kanten mutsje steekt scherp tegen den donkeren achtergrond af van het roode hoofdkussen. Op haar bleek gezicht en de ronde, gevulde schouders valt de schaduw van de lampkap. Aan het voeteneinde zit Wassili Stepanitsch. De arme man is zoo blij, dat zijn vrouw eindelijk weer thuis is en toch vreeselijk ongerust over haar ziekte.

„En hoe voel je je nu, lieve Lisaweta?” vroeg hij fluisterend, toen hij zag, dat ze wakker geworden was.

„Wel wat beter...” kreunt Lisaweta. „Ik heb geen kramp meer; maar ik kan niet slapen... Ik kàn niet in slaap komen!”

„Moet de omslag niet vernieuwd worden, lieveling?”

Lisaweta richt zich langzaam met een pijnlijke uitdrukking in haar gezicht op en nijs coquet het hoofd zijwaarts. Nauwkeurig, alsof hij eene godsdienstige handeling verrichtte, vernieuwde Wassili Stepanitsch den omslag; hij raakte nauwelijks het warme lichaam met zijne vingers aan. Lisaweta glimlachte, toen ze het prikkelende, koude water voelde en ging weer liggen.

„Jij kunt nu ook niet slapen, arme man!” kreunde ze.

„Ik ben niet gestemd om te slapen!”

„'t Zijn bij mij zenuwen, Wassili. Ik ben erg nerveus. Dokter heeft me iets voor mijn maag voorgeschreven, maar ik ben overtuigd, dat hij niet weet, wat mij mankeert. 't Zijn m'n zenuwen en niet mijn maag, ik verzeker je, dat het m'n zenuwen zijn. Ik ben zoo bang, dat het verkeerd met mij zal afloopen”.

„Nee, Lisaweta, dat gebeurt niet! Morgen ben je weer beter!”

„Ik geloof het niet! Mij kan het weinig schelen... mij laat alles koud; ik zie niet tegen den dood op; maar met jou heb ik zoo'n medelijden! Zoo plotseling weduwnaar te worden en alleen achter te blijven!”

Wassili geniet niet vaak van zijn vrouw's gezelschap en is het al lang gewend, alleen te zijn, maar Lisaweta's woorden veront-rusten hem.

„Wat praat je toch, liefje! Waarom zulke treurige gedachten?”

„In het begin zul je een beetje huilen en treurig zijn; maar je raakt er al gauw aan gewend. Je gaat zelfs weer trouwen”.

Wassili grijpt in wanhoop naar zijn hoofd.

„Wees maar bedaard, ik zal zwijgen”, stelt Lisaweta hem gerust. „Maar je moet op alles voorbereid zijn”.

Als ik nu tòch eens doodging! denkt ze en sluit de oogen.

En Lisaweta stelt zich haar eigen dood voor: hoe allen zich zouden verdringen om haar sterfbed, haar moeder, haar man, haar nicht Warja met haar man, de overige familieleden en de bewonderaars van haar „talent” en hoe zij dan het laatste vaarwel zou fluisteren. Allen huilen. Als ze dan gestorven is, trekt men haar een rose kleed aan, omdat het zoo goed staat bij haar interessant bleek gezicht en haar zwarte haren. Dan wordt ze in een kostbare doodkist met vergulde pooten gelegd, vol met bloemen. Het ruikt naar wierook, de kaarsen branden. Haar man is niet van de kist weg te krijgen en de oogen van haar bewonderaars zijn op haar gevestigd. „Net alsof ze nog leeft! Wat

is ze mooi in de kist!" fluisteren de menschen. De heele stad spreekt over haar zoo vroeg geeindigd leven. Nu wordt ze naar de kerk gedragen door: Iwan Petrowitsch, Adolf Iwanütsch, Warja's man, Nikolai Semenütsch en den student met de donkere oogen, die haar kwast met cognac heeft leeren drinken. Alleen jammer, dat er geen muziek bij is. Na de mis wordt afscheid genomen. In de kerk weerklinkt luid gesnik. Het deksel wordt aangedragen en Lisaweta gaat voor altijd weg van deze wereld. Zij hoort, hoe de kist wordt dichtgespijkerd.

Lisaweta schrikt en opent haar oogen.

"Wassili, ben je daar? vraagt ze. „Ik heb zulke nare gedachten. O, God, wat ongelukkig toch, dat ik niet kan slapen. Wassili, heb medelijden met me en vertel me iets!"

"Wat zal ik je vertellen?"

"Iets moois, iets vroolijks. Vertel me iets aardigs, iets uit een tooneelstuk, een blijspel..."

Wassili Stepanütsch wil wel alles doen, om zijne vrouw op te vroolijken. Hij trekt een leuk gezicht, gaat naar Lisaweta toe, imiteert een acteur in een bepaalde rol.

"Neemt u me niet kwalijk, mevrouw, maar hebt u geen horloges, die gerepareerd moeten worden!" vraagt hij in de rol.

"Ja zeker wel!" antwoordt Lisaweta lachend en geeft hem haar gouden horloge van het nachttafeltje. „Dat kun je repareren".

Wassili neemt het horloge, bekijkt het uurwerk lang en zegt: „Dat kan onmogelijk gerepareerd worden.... Er zijn twee tandjes van het raderwerk afgebroken".

Daarmede was de voorstelling afgelopen. Lisaweta kucht en klapt in de handen.

"Uitstekend!" roept ze uit. „Bewonderenswaardig! Wat vreeselijk dom van je, Wassili, dat je niet bij een dilettantengelschap meespeelt! Je hebt veel talent! Je speelt veel beter dan Süsunow. In het stuk „Vandaag ben ik jarig" speelde er n.l. een dilettant mee, die Süsunow heet. Een komiek van den eersten rang! Stel je voor: een neus als een roode kool, groene oogen en de loop van een kraanvogel. Wat hebben we allemaal gelachen! Wacht, ik zal je eens nadoen, hoe hij loopt!"

Lisaweta springt uit bed, waardoor haar mutsje afvalt en begint op bloote voeten heen en weer te loopen.

"Uw dienaar!" zegt ze, terwijl ze probeert een mannenstem na te doen.

"Welke goede tijding brengt ge? Wat is er voor nieuws op de wereld? Ha, ha, ha!" lacht ze.

"Ha, ha, ha!" lacht ook Wassili.

Lachend loopen ze de slaapkamer rond en vergeten daardoor de ziekte. Het einde van het spelletje is, dat Wassili zijn vrouw in zijn armen neemt, en haar hartelijk kust. Plotseling herinnert Lisaweta zich, dat ze ernstig ziek is....

"Wat een dwaasheid!" Ze zet een ernstig gezicht en kruipt onder de dekens.

"Je vergeet heelemaal dat ik ziek ben! Heel verstandig, dat moet ik zeggen!"

Foto C. Steenberg.

HET HUIS TE RUURLO. ACHTERZIJDE.

"Vergeef het me...." antwoordt Wassili verlegen.

"Als het erger wordt, is het jou schuld!" Lisaweta doet haar oogen dicht en zwijgt. De afmatting en de lijdende trek komen weer te voorschijn. Men hoort weer een zacht gekreun. Wassili vernieuwt de omslagen en blij, dat zijn vrouw thuis is en niet bij haar tante, waar ze zooveel uitgaat, zit gelaten aan het voeteneind van haar bed.

De morgen breekt aan, zonder dat hij heeft geslapen. Om tien uur komt de dokter.

"En hoe voelen wij ons?" vraagt hij, terwijl hij haar pols voelt. „Hebt u geslapen?"

"Slecht!" antwoordt Wassili voor haar.

"Héél slecht!"

De dokter gaat naar 't raam en kijkt aandachtig naar een voorbijgaanden schoorsteenveger.

"Dokter, mag ik vandaag koffie drinken?"

"Ja, dat mag u".

"En mag ik vandaag opstaan?"

"Ja, om mij wel; maar.... maar blijft u toch liever nog een dag liggen".

"Ze is heel slecht gehumeurd", fluistert Wassili hem in 't oor. „Ze heeft zulke trieste gedachten.... Ik ben zoo ongerust over haar!"

De dokter gaat aan tafel zitten, wrijft met zijn hand over het voorhoofd en schrijft haar bromnatrium voor. Dan neemt hij afscheid met de belofte, 's avonds nog eens terug te zullen komen. Wassili gaat niet naar kantoor, maar zit onafgebroken aan het ziekbed. 's Middags komen haar aanbidders. Ze zijn ongerust en geschrokken en brengen haar veel bloemen en fransche boeken mee. Lisaweta ligt met een sneeuw wit mutsje en een dunne blouse aan in bed, haar blik is raadselachtig, alsof ze niet aan hare genezing geloofde. Hare aanbidders bemerken haar man, maar vergeven hem graag zijn aanwezigheid; het noodlot heeft hen en hem aan deze sponde vereenigd!

Om zes uur 's avonds valt Lisaweta in slaap en om twee uur ontwaakt ze weer. Evenals den nacht tevoren, zit Wassili bij haar, doodmoe vernieuwt hij de omslagen en vertelt weer vroolijke verhalen. Na den tweeden dag staat Lisaweta weer voor den spiegel en zet haar hoed op.

"Waar ga je heen, mijn schatje?" vraagt Wassili en kijkt haar smeekend aan.

"Wat?" vraagt Lisaweta verwonderd, „weet je dan niet, dat er vandaag repetitie bij Maria Ljwowna is?"

Nadat Wassili haar heeft weggebracht, neemt hij uit verveling zijn aktentasch en gaat naar kantoor. Hij heeft hoofdpijn door de slapeloze nachten en wel zoo hevig, dat hij zijne oogen bijna niet open kan houden.

"Wat is er met u gebeurd?" vraagt zijn chef. „Wat scheelt u?"

Wassili maakt een vermoeide, wanhopige beweging met de hand en gaat zitten.

"Vraagt u me maar niets, meneer!" antwoordde hij zuchtend, „Wat heb ik een ellende in deze twee dagen gehad! Lisaweta was ziek!"

"O, God!" roept de chef verschrikt uit. „Lisaweta Pawlowna? Wat scheelde haar dan?"

Wassili Stepanütsch spreidt radeloos zijn armen uit en kijkt naar het plafond, alsof hij zeggen wilde: „Heer, mijn lot is in uwe hand!"

"Ik voel dat met je meê, m'n vriend!" zegt de chef zuchtend en verdraait treurig zijne oogen. „Ik heb mijn vrouw verloren.... ik kan me voorstellen, hoe u zich voelt. Dat verlies is ontzettend.... ontzettend. Vreeselijk! Ik hoop, dat Lisaweta Pawlowna nu weer wat beter is. Welke dokter behandelt haar?"

"Sterke".

"Sterke? Waarom niet Magnus of Semandritski? Maar wat ziet u er slecht uit. U bent zelf ook ziek. 't Is vreeselijk!"

"Ja, meneer, ik heb niet geslapen.... Ik heb zoo'n verdriet gehad en zooveel geleden!"

"En die man is toch nog hier gekomen! Dat is me niet recht duidelijk. U hoeft u toch geen geweld aan te doen en uwe gezondheid te schaden? Blijft u thuis tot u weer gezond bent. Gaat u dadelijk, ik gebied het u. IJverig is goed voor een jong ambtenaar, maar ik zeg met de Romeinen: mens sana in corpore sano, een gezonde geest huist in een gezond lichaam".

Wassili gehoorzaamt, legt zijn akten weer in de tasch, neemt afscheid van zijn chef en gaat naar huis om te slapen.

Vrij bewerkt naar een novelle van Anton Tschechow,
door BETSY KATER.

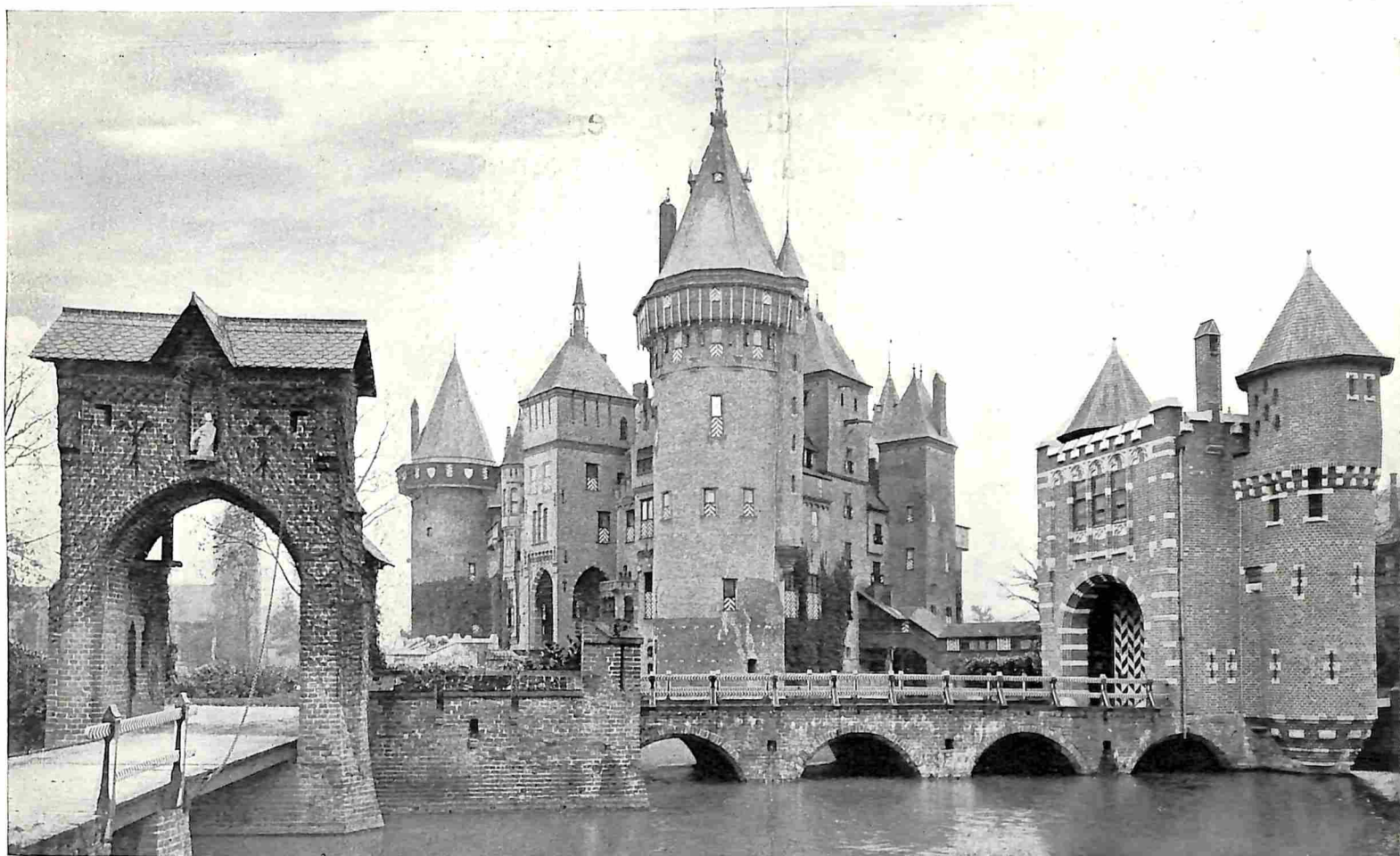
DENNEKEVER.

(Slot).

EN mijner lezers, die behagen had geschept in mijn nasporingen, zond me uit Genève een speeldoos in de verwachting, dat me die bij mijn geluidproeven van dienst zou kunnen zijn. En ze is het ook inderdaad geweest. Hoor, hoe de zaak zich heeft toegedragen. Het verhaal ervan zal tevens den gever voor zijn liefdevol geschenk bedanken.

De speeldoos beschikt over een tamelijk gevarieerd répertoire, dat met zulke kristalheldere tonen wordt vertolkt, dat het, volgens mij, de opmerkzaamheid van een insecten-publiek verwerven

Proeve van Illustratie.

WIJZE VAN UITGAVE.

De derde serie van het werk:

KASTEELN EN BUITENPLAATSEN, TUINEN EN PARKEN VAN NEDERLAND

zal evenals de beide voorafgaande serieën verschijnen in groot kwarto formaat.

Het boek zal $\pm$ 600 afbeeldingen bevatten, zoowel van interieurs (kamers, meubelen, trappenhuisen enz.) als van het uitwendige der gebouwen, zoomede van tuinen en parken enz.

De tekst wordt bewerkt door MR. A. LOOSJES.

Het werk verschijnt in 20 spoedig op elkander volgende afleveringen (bij minstens vier in één omslag te gelijk). Het zal zoo mogelijk einde November 1921 compleet in geheel linnen stempelband verkrijgbaar zijn. De zeer laag gestelde prijs bedraagt per aflevering 80 cts., compleet f 16.—, in stempelband f 19.50.

Het is bij alle boekhandelaren hier te lande te bezichtigen en te verkrijgen, zoo mede bij

AMSTERDAM
Rokin 74/76.

De Uitgevers:

SCHELTEMA & HOLKEMA'S BOEKHANDEL
(K. GROESBEEK EN PAUL NIJHOFF).